

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények
mezállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 287.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, augusztus 31.

Mai lapunk főbb közleményei:

Kétös halálos gázmérgezés Aradon
Gyávaságért elítélt főhadnagy.
Az aradi értéktőzsde.
A horkirály üzlete.
„Megakartam simogatni a hlénát...”
Foch terve merész volt, de kudarcot vallott.
Szeges korbáccsal verik az olaszok a foglyokat.
Borzalmas rablógyilkosság Budapest közelében.
Szenzációs részletek Radzivil herceg tárgyalásából.

Ezer család.

Irtó: Spectator.

Nem ismerjük a jövő alakulását, de vannak már a világszerte felszínre vetett eszmék között olyanok, amelyek az új világnak bizonyos irányu fejlődésére már most reá mutatnak. Ezek között első helyen áll az a bizonyosság, hogy az államok szociális kötelességei óriási terjedelművé növekednek. Ez óriási szociális kötelességek azonban decentralizálódni fognak. Csak hivatkozom a kenyérmagvaknak felhasználására vonatkozó legújabb rendeletre, mely az állam szociális kötelességét már is egészen a községekig menőleg decentralizálja, amikor a lakosság ellátását a központi szervezethez Haditermény helyett a városok és községek bizza. De ezen kívül a háborúnak sok rendelete és intézménye már is súlyos terheket rakott a városokra. Ezek a kötelességek a jövőben csak szaporodni fognak. A jövőben állani fog az a tétel, — jobban mint ma — hogy a polgárság jólétét nem pusztán saját kereső képessége, hanem a város szociális kötelezettségeire való felkészültsége fogja eldönteni. Azért a városoknak már ma számot kell vetni jövőbeli kötelezettségeikkel ezekhez kell alkalmazkodniok.

Aggodalommal látom ilyen körülmények között azt a mozgalmat, amely részben a városi háztartás egyensúlyának helyreállítása, részben pedig a rossz gazdálkodás esélyének csökkentése érdekében a városi földeket bérlő részvénytársaságnak, avagy örök áron akarná átadni. Ez a két terv a jövőt sokkal jobban érdekli, semhogy szabad lenne azt pusztán a mai helyzet szempontjából elbírálni.

Ki ismeri még ma mindazokat a szociális kötelességeket, melyek a jövőben fognak a városokra hárítani? Ez ismeretlen helyzetben szemben a világháború már szolgáltatja azt a tanulságot, hogy a háború alatt azok a nemzetek szenvedtek legkevesebb nélkülözést, amelyek magukat élmezőnyhették és az egyesek között is a földbirtokosok és földművelők. Nem szabad egy percig sem hinni, hogy a háború teremtette súlyos megélhetési viszonyok a béke varázsütésére nyomban meg fognak szűnni. Ki tudja, nem fognak-e évek hosszú során még így állni mielőtt ma? De ha ez nem

következnék is be, egészen bizonyosan be fog következni az, hogy magánéletünkben a háború után is két-három évig még korlátozva leszünk. Akár ez a körülmény, akár más egyéb körülmények fogják előidézni, de bizonyos, hogy a városok a háború előtti közönnyel nem viseltethetnek többé a közéleti viszonyokkal szemben. A lakosságnak ellátása a jövőben már elsőrangú városi feladat lesz. Ezt a feladatot egyenlő cselekvő képesség mellett az a város fogja jobban megoldani, amelyik az ellátás eszközével, a földdel bővebben rendelkezik. Nem szabad tehát a városnak átmeneti kellemetlenségek miatt egy a jövőben súlyosá válható s többé jóvá nem tehető hibát elkövetni. Pedig a hosszú lejáratu bérlés éppen olyan hiba lenne, mint az eladás.

Hiszem, hogy a földek hasznosítására meg fogják találni az alkalmas módot. És meg fogják, mert meg kell találni a módot arra is, hogy a város pénzügyei és mai gazdálkodása is rendes mederbe kerüljön anélkül, hogy a város földjei eladásra kerüljenek. A mai vezetőség könnyelműsége teremtette helyzetet nincs joguk az elődök munkájából örökség gyanánt ránk maradt földek elpocsékolásával megjavítani. Legyen már vége a tékozlásnak! Elég borzasztó, hogy Aradon nagy adóssággal és 96% pótdadóval vagyunk megterhelve anélkül,

hogy reá tudnánk mutatni ezeknek ellenítteikre. Mert ezek ellenében nem kaptunk semmit! És éppen ez a szomorú a dologban, egészen a vigasztalanságig szomorú. Elfolytak nyomtalanul ezek a pénzek, egy könnyelmű gazdálkodásnak senki által meg nem zavart szürke egyhangúságában.

Ahelyett, hogy ezekhez a könnyen eladható földekhez nyulnának, inkább igyekezzenek a város beépítésére alkalmas területelt felosztani házhelyekre s azoknak értékesítésével rendezni a városi háztartás megzavart egyensúlyát. Ezekkel háromszoros eredményt érhetnek el. Rendeznék a város pénzügyi viszonyait; hathatósan előmozdítanák a város fejlődését és végül szociális kötelességet teljesítenének, mert segítenének a türehtetlen lakás mizériákon, a mely a háborus tapasztalatok szerint a béke után még fokozottabb mértékben fog fellépni. Előrelátás hiányából ne idézzük fel azt az esetet, hogy a háború által ma lekötöttek, a háború után százával vándoroljanak ki olyan városokba, ahol az előre látó hatóságok nem csak a már betelepültek elhelyezéséről, de az ujjonnan betelepülők részére is gondoskodtak lakásokról. Több mint ezer család szorong ma Aradon meg nem felelő lakásokban. Ha jó előre és erélyesen nem cselekszünk, ezeket mind elveszithetjük.

Foch terve merész volt, de kudarcot vallott.

(Hivatalos jelentések. — A világháború legújabb hírei.)

Budapest, augusztus 30. (Hivatalos.) Olasz harctér: Moritól délre lovassági rohamcsapataink megtámadták egy ellenséges támaszpontot, a megszálló legénység egy részét elfogták. A Concei völgyében is sikerrel dolgoztak rohamcsapatink. A Hétközség fensikján a harci tevékenység növekedett. Asiagonál és a Col de Rossotól északra az ellenség heves tüzérségi előkészítés után több előretörést kísérelt meg, a melyeket részint tüzelésünkkel, részint ellenlökéssel visszavertünk. Tegnap reggel nagy repülőgépeink megtámadták Monte Belona pályaudvart és 50 bombát dobtak le.

Albániában nem volt nagyobb harci cselekmény. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nuugati harctér: Rupprecht trónörökös s Bosin vezérezredes hadseregortja: Lis mindkét oldalán és a Skaptól északra előtéri harcok. Arastól délkeletre a harctérre beérkező gyalogságot és páncélkocsikat tüzérségünk és harci repülőink hathatós tüzelés alá vették. Délájban az ellenség ismét folytatta támadását. Ennek a súlypontja a cambrai uttól délre volt, a cherici és Fontaine felől előnyomuló és Hendecourt ellen több ízben rohamozó ellenséget kemény tusában visszavertük. Délben az ellenség behatolt Bullecourt és Riencourtba. A korábbi csatátér árok-labirintjaiban és páncélmezőin elkeseredett harcok dultak. Riencourtot visszahódítottuk az ellen ségtől és Bellecourt keleti részét is visszafoglaltuk. Délután az ellenség támadásait kiterjesztette Baqaume északkeleti részéig. A támadás többnyire már tüzünkben összeomlott. St. Leger

és Muri felől ötször támadott hevesen az ellenség, sok páncélos kocsiját megsemmisítettük.

A Sommetől északra a védelmet a folyótól délre végrehajtott mozdulatokkal Kaporvolatban áttettük a Baqaumtól keletre. Peronnetól északnyugatra levő vonalra. Az ellenség tegnap csak habozva követett bennünket. Baqaum—Combles—Maurepas helységeken át Peronne és az Ois közötti gyalogsági harcok. A Somme és a csatorna nyugati partján levő erős támadásokat, amelveket az ellenség Nesletől délkeletre és Noyon felől intézett, a várostól északkeletre levő új vonalaink ellen, visszavertük.

Az Ailette mellett a franciák Folombrattól nyugatra csekély mélységben megvetették lábukat a folyó keleti partján, az Ailette és az Aisne mellett pedig az amerikaiakkal együtt ismét megkezdték a támadásaikat.

Pont—St.-Mard és Savigni között az ellenség kora reggel óta rohamozott állásaink ellen, páncélos kocsik minduntalan újabb nagyon mély tagozású gyalogsági támadó hullámokat vezettek ellenünk, magdeburgi, hannoveri, türingiai és gárda ezredek itt az ellenség kétszeres erejű nagy támadásait teljesen megghusították. 72 páncélos kocsit szétlőttünk. Kronmayer altiszt, Manske és Schlottau ővezetők az 1. gárdeezred 1. gárpuskás osztagával együttesen 5 páncélos kocsit semmisítették meg, a 166-ik gyalogezred 20 páncélos kocsit pusztított el. A franciák a tegnapi napon súlyos vereséget szenvedtek, veszteségeik pedig szokatlanul nagy. A beszállított foglyok 10 különböző hadosztályból valók. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin. Adone báró tábornok ismert katonai szakértő a nyugati harci eseményeket illetőleg a következőket írja:

— A német hadvezetőség előbbretolt állásában kilátással vehette volna fel a harcot, de a széles, szabálytalan fronton a mozgó háború által megkövetelt nagy áldozatokat el akarta kerülni. Hogy ez elkerülhető legyen, a német hadvezetőség a mozgó védelmi háborút választotta, amely sokkal kisebb veszteségekkel és áldozatokkal járt. Ezt a taktikát választja a német hadvezetőség addig, amíg az erőviszonyok ki nem egyenlítődnek. Mihelyt a harcoló csapatok ereje megközelítően egyenlő lesz, a német hadvezetőség ki fogja használni a számára fenmaradt kezdeményezési szabadságot, amikor ismét meg fognak változni a szerepek a támadást és védekezést illetőleg. Foch az Aisne és Oisne között nemcsak tovább akar menni egy lépéssel a német védelem összetörése tekintetében, de sokkal messzebbmenő séljai is voltak. Az nevezetesen, hogy az egész német frontot Laon irányában áttörje. A merész tervet szenálisanak lehetne nevezni, ha el nem maradt volna a siker. De Foch a maga számítását a német ellenállási képesség számbevétele nélkül csinálta. A franciák eleinte 12 hadosztályal csinálták rohamaikat, a támadások ereje óriásilag növekedett és az első vonalakat 25 kilométer kiterjedésben sikerült is elfoglalniok, de most már a harci front a Szeppe és az Aisne között 90 kilométer széles és a további siker elmaradt. Mintegy 1000 összelőtt tank fekszik vonalaink előtt, jelezve a kísérletek kudarcát.

London. (Reuter.) A Sommetől délre lévő csapataink az éj folyamán is fentartották az ellenségre kifejtett nyomásukat. A Sommetől északra keleti irányban nyomulnak előre. Az éjszaka a harci fronton aránylag nyugodtan telt el. A Scarpetól kétoldalt az ellenség tegnap este és az éj folyamán Brientől keletre, Vis en Artoistól délkeletre és Coviell közelében nagy ellentámadásokat hajtott végre. Ezeket a támadásokat ellenség veszteségeivel súlyos harcok után visszavertük. Az éj folyamán Oppytól nyugatra berendezett előretolt állásainkat ismételt ellenséges támadások következtében visszavontuk. Az augusztus 21-ének reggelen óta ejtett foglyok száma meghaladja a 26.000-et, a zsákmányolt ágyuké a százat. A Sommetől délre és északra lefolyt legutóbbi harcokban a tankok lehető minden alkalommal tevékeny részt vettek és a gyalogsággal és más fegyvernemekkel együtt működve, vitéz és igen hasznos szolgálatokat tettek.

Az éj folyamán heves tüzharc a Somme parton. Lotharingiában több német rajtaütés eredménytelen maradt. A német vonalba kétszer betörve, a franciák 15 foglyot szállítottak vissza. Egyebütt az éjszaka nyugodt volt.

Rotterdam. A Reuter-ügynökségnek az angol főhadiszálláson levő tudósítója jelenti: Csapatunk elfoglalták Croisillest, Ablaincourtot és Fayt. A franciák megszállották Marche-leppit.

Hágából jelentik: A Times a következőket írja: A nyugati fronton az események odáig fejlődtek, hogy a döntésnek minden pillanatban be kell következnie, azonban a németek ellenállása olyan szívós és erős, hogy kérdéses, vajon képes lesz-e az entente minden stratégiai célját elérni?

Stockholm. A skandinávok szeptember 8-ára nemzetközi egyházi kongresszus egybeállítását tervezték Upszlában. Dacára annak, hogy számos egyházi testület bejelentette részvételét a hadviselő államok és a semleges államok közül, a kongresszust bizonytalan időre elnapolták. Soedblon svéd hercegérsek nyilatkozatából kitűnik, hogy az elhalasztás azért történt, mert az entente nem akarta kiadni az utleveleket.

Szenzációs részletek Radzivil herceg tárgyalásaiból.

(Az entente szociálistái elítélik Wilson magatartását.)

Berlinből telefonálják: Németország képviselői megállapították, hogy a lengyel kérdésnek egynevezett német megoldása esetén, Németország hajlandó a lengyel királyság integritását biztosítani és a Lengyelországra nézve kelet felé lehetővé tenni a terjeszkedést, valamint azt, hogy közvetlen határai legyenek Oroszországgal. Németország kijelenti teljes érdektelenségét Lengyelország ügyeire vonatkozólag, kijárást enged neki a tengerhez, beleegyezik a Visztula semlegességébe és átengedi Lengyelországnak a polgári és katonai kormányzatot, beleegyezik 20.000 főnyi ujoncozásba és abba, hogy egy a Habsburg-házhoz tartozó személyiség ülhesen Lengyelország trónján. De a tiszta lengyel megoldás esetén kénytelen ragaszkodni ahhoz, hogy a Harthe-Marow vonal legyen a határ.

A Vilmos császárral folytatott beszélgetéssel kapcsolatban Radzivil herceg hangoztatja annak szükségességét, hogy azokat az állapotokat, amelyekben jelenleg Lengyelország, Ukrajna, Wolhinia és Podolia élnek, megszüntessék. A császár ezt felelte: „Ezt el is kell intézni.” A császár Roynicier grófnak kijelentette, hogy ismeri a poseni lengyelek sorsát, az ottani állapotokat és igyekezni fog, hogy a lengyel kívánságok teljesíttessenek.

Zürich. A Neue Züricher Zeitung értesülése szerint Scheidemann a legközelebb Troelstrával és a francia szociálista vezérekkel találko-

zik, hogy a politikai helyzetet és a béke ügyét megbeszéljék.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Genf-ből: Upton Sinclair amerikai szociálista vezér és ismert író Wilsonhoz intézett táviratában felháborodását és csodálkozását fejezi ki afelől, hogy az Egyesült Államok jelenlegi magatartása idézi elő Oroszországban a polgárháborút, ami keserű csalódást okoz a világ összes szociálistáinak. Ennek igen súlyos következményei lehetnek. Az amerikai szociálisták táviratával a francia, angol és olasz szociálisták teljesen egyetértenek. Abban is egyetértenek vele, hogy Wilson szép jelszavai lassankint felledésbe mennek.

Bécs. A Fremdenblatt berlini tudósítója jelenti lapjának: A Spanyolország és Németország között folyó tárgyalásokról a legjobb forrásból azt hallok, hogy a helyzet még mindig változatlanul komoly. A tárgyalások még tartanak, de természetesen nem kéne feladni a reményt, hogy a nehézségek kedvező megoldáshoz fognak vezetni. Számítani kell arra is, hogy a németellenes pártok befolyása nagyon hatalmas és hogy a spanyol kormány kebelében is vannak ez árnyalatnak képviselői. Semmi esetre sem indokolt tehát egyes lapok optimizmusa.

Hága. A királyné Lindburg királyi biztosságát, Roys de Beerbrouck-ot bizta meg a kabinet alakításával. Roys gondolkodási időt kért.

„Redd való tekintettel.”

(A befolyásos képviselő.)

Az Északmagyarország című lapírtásunk hírvonatából vesszük át a következő közleményt:

Képviselőnk a vármegye lakosságáért. Windischgraetz herceg közlélményi miniszter ur a következő levelet intézte Rakovszky István dr. országgyűlési képviselőnkhez:

Budapest, 1918. augusztus 7.

Igen tisztelt Barátom!

Múlt hó 24-én kelt nagybecsű sorafdra értesítelek, hogy Turóc vármegyének a július és augusztus hónapokra az előző hónappal megegyező mennyiség utaltatott ki és így tulajdonképpen a megye alig számítható a nélkülöző vármegyék közé. Mindazonáltal, Redd való tekintettel, további 3 vagon kiutalása tárgyában még a múlt hó végén intézkedtem. Fogadd őszinte tiszteletem nyilvánítását, a mellyel maradok mindenkor szolgálatra kész hived Windischgraetz.

Isten látja lelkünket, hogy nem irigyeljük Turóc vármegyétől azt a bizonyos soronkívül kiutalt három vagon lisztet.

Jól tudjuk, hogy erre a buzát nem termő északi vármegyére az a soronkívül három vagon liszt nagyon is ráért. Azt is tudjuk, hogy Windischgraetz miniszter ur főméltósága nem lesz éppen elbájlva attól, hogy ezt a magánlevelét egy ifju és agilis képviselő nyilván kortescéliből közreadta. De ha már közreadta és ha már véletlenül megakadt rajta a szemünk, akkor ne vétessék tőlünk rossz néven, hogy ehhez a levélhez egy pár sornyi kommentárt fűzzünk.

Mi, akik eddig a Közlélményi Hivatalt egy nagyon is szűk marku, nagyon is szigoru

hatóságnak tanultuk megismerni, abban a tévhitben ringatódtunk, hogy a törvényhatóságok lisztmennyiségeinek kiutalásánál egyedül és ki zárólag a törvényhatóságok lakosságának szükséglete szolgál irányadóul. Most pedig ebből a magánlevélből a legjobb esetben is azt olvassuk ki, hogy nem a lakosság szükséglete a döntő, hanem a szükség mellé feltétlenül elkel egy jókora adag protekció is mert enélkül nincs boldogulás.

Mi elhisszük, hogy Turócnak valóban kellett az a három vagon liszt, kellett annak dacára, hogy a Közlélményi Hivatal íróasztalainál ezt a megyét nem sorolták a szűkölköző vármegyék közé, de a levél meggyőz minket arról is, hogy a vármegye alispánja hiába írta volna ezt a Közlélményi Hivatalnak, nem kapott volna egy fél vagon lisztet sem, ha véletlenül a vármegye egyik választó kerületének nincs egy agilis fiatal képviselője, akire az udvarias közlélményi miniszter tekintettel akar, vagy tekintettel tartozik lenni.

Ez a „Redd való tekintettel” a mi háborus közlélményünknek szomorúan jellegzetes tünete. Protekció, utánjárás, szaladgálás nélkül a legérettebb szükségletek sem számíthatnak a legfelsőbb hatóságok részéről méltatásra és kielégítésre. A protekció, a „Redd való tekintettel”, vigan grasszál és akinek nincs embere, a kire valamely hatalmas nagy urnak tekintettel kell lenni, az hoppon marad.

Legjobb volna, ha minden törvényhatóság egy Budapesten székelő tisztviselői állást létesítene és erre egyedüli minősítésnek azt kívánná meg, hogy a magas és legmagasabb uraságok tartoznak őreá és az általa képviselt kérelmekre — tekintettel lenni.

Akkor talán a lapok hasábjai nem volnának tele panasszal azért, hogy a lakosság közlélménye körül indokoltan megnyilvánuló kívánságok és követelések nem teljesülnek.

Kettős, halálos gázmérgezés Aradon.

(A nyitva felejtett gázcsap.)

Ma reggel 7 óra tájban velőtrázó sikoltozásra szaladtak össze a Maros-utca 3. számú háznak lakói. Boda Andor banktisztviselő lakásából hallatszottak a sikoltások, a lakók behrohantak a nyitva lévő ajtón, mire az előszobában erős gázzzag csapta meg az orrukat. A konyhában a gázresó gummicsővéből sziszegett kifelé a gáz, a nyitott ablak mellett pedig Boda Andor fiatal felesége állott és kétségbeesetten kiáltotta:

— Jaj, Bandi, gyorsan!

Boda Andornak első dolga volt, hogy a nyitott gázcsapot elzárja, aztán berohant a konyhába nyíló cselédszobába, melynek ajtaja nyitva volt. A két cseléd, névszerint Molnár Katalin és Tokay Róza, már nem iltek. A sok belélegzett gáztól még a hajnali órákban állhatott be a haláluk.

Boda Andor rögtön jelentést tett a rendőrségnek, mire a helyszínrre bizottság szállott ki, melynek tagjai Wéber rendőrfogalmazó, dr. Prohászka főorvos és Koródy detektív voltak. A vizsgálat kiderítette, hogy a két leány gondatlanság folytán előidézték gázmérgezésnek esett áldozatul.

A konyhában — ugyanis — a gázresó gummicsőveit a tápláló szelephez szorító ugynevezett muff, amely egy szélesebb vastag gummihengerből áll, le volt csuszva. Nyilvánvaló, hogy a leányok egyike tegnap este lefekvés előtt nyitva felejtette az elzáró szelepet és a csövön keresztül özönlő gáztömeg ereje lesodorta ezt a hengert. Az ekként keletkezett nyíláson azután a gáz a konyhában áradt szét. A gázömlés hosszabb ideig tartván, beszivárgott a konyha melletti cselédszobába is, ahol a két leány aludt. A mindinkább erősödő gáz ereje azután olyan intenzív lett, hogy a két szerencsétlent megölte, anélkül, hogy álmukból felébredtek volna.

Az egyik áldozat Tokay Róza, a vizsgálat

adatai szerint áldott állapotban volt és az a körülmény, hogy hullája körül vértócsát talált a bizottság, azt a gyanút kelti, hogy a leány, múltétet hajtott végre magán és hogy a gázömlést ő szándékosan idézte elő. Ez irányban a rendőrség folytatja a nyomozást.

A bizottság a helyszíni vizsgálat befejezése után a két hullát az alsó temető halottas kamrájába szállította és jelentést tett a kir. ügyészségnek. Egyben intézkedett, hogy a szerencsétlen áldozatoknak Magyarpécskán és Gyulán lakó hozzátartozói értesíttessenek.

Felkerestük a szerencsétlenség színhelyén Boda Andort, de csak a feleségét találtuk ott. A fiatal, szép asszonyt a kiállott izgalmak teljesen összetörték s amint a szomorú esemény felől érdeklődöm, rögtön sirni kezd.

— Mindig figyelmeztettük a cselédséget — mondotta Boda Andorné — hogy vigyázzanak a gázcsapra és mielőtt lefeküdnének, zárják el jól a csöveket. Erre annál is inkább szükség volt, mert a szerencsétlenül járt szakácsnőm, Tokay Róza, már tavaly is nálam szolgált és már tavaly nyáron is előfordult hasonló eset. Akkor ugyanis szintén nyitva felejtették a resó csapját, szerencsére azonban akkor éjjel az erős gázzagra felébredtek és nyomban elzárták a csapokat. Erős fejfájás és néhány napi rosszullet árán megmenekültek ugyan a következményektől. Most pedig, dacára a mi sürű figyelmeztetéseinknek, áldozatai lettek saját gondatlanságuknak.

— Nálunk tegnap mosás volt, a házmesterné, mint ma mondotta, még 11 órakor is világosságot látott a konyhában. A lányok ugylátszik elfáradtak, eloltották a resó csapját, a gáznak azonban a falban lévő és a resóval gummicső által összeköttetésben lévő csapját vagy lustaságból, vagy feledékenységből, nem csavarták el. Így történhetett aztán, hogy a gáz folytonosan ömlött a gummicsőbe és te-

kintve, hogy a resó el volt zárva, nem talált sehhol sem helyet, amelyen kiömlhetett volna. A nyomás aztán a folytonosan beömlő gáztól a gummicsőben mind erősebb lett, végre oly fe szitőerőt ért el, hogy a gummicső lecsuszott a resóról. A gáz, szabad utat találván, mindinkább elterjedt a konyhában és tekintve, hogy az ajtó nyitva volt a cselédszobában, megölte a kéts szerencsétlen leányt.

— Én reggel hét óra tájban ébredtem fel és csengettem a lánynak, mert újságot akartam hozatni. Tekintve, hogy csengetésemre senki nem jött be, ismét csengettem, de megint minden eredmény nélkül. Ekkor személyesen néztem ki a konyhába, még azt gondoltam, hogy a csengő romlott el, azért nem jött be senki. Amint kinyitottam a konyhaajtót, rögtön éreztem az erős gázzagot és egy pillanat alatt tisztában voltam, hogy mi történt. Anyi erőm még volt, hogy odarohanjak az ablakhoz és felnyissam, de ekkor a kiállott izgalmaktól már teljesen elvesztettem akaratképességemet. Oda támaszkodtam az ablakhoz és a férjemért kiáltottam. Ő szaladt aztán jelentést tenni a rendőrségre. Engem az eset teljesen beteggé tett, életemnek ez volt a legbörzasztóbb napja.

Ezeket mondta Boda Andorné. A két szerencsétlen leány életével fizetett

— Nem Wimmer báró lesz a jegybank kormányzója. A Popovics Sándor lemondásával megüresedett jegybank-kormányzói állásra mind a mai napig Wimmer báró osztrák kereskedelmi miniszter volt a legkomolyabb jelölt. Most arról értesülünk, hogy a Wimmer-féle kombináció nem aktuális többé. Hussarek báró osztrák miniszterelnök lépett közbe a kinevezés ellen, nem elvi okokból, hanem azért, mert osztrák belpolitikai szempontból károsnak és megengedhetetlennek tartja, hogy kabinetében kényszerítő szükség nélkül változások legyenek. A kombináció bukása magyar politikai körökben meglepedést kelt, mert Wimmer báró utolsó nagy beszédében nem éppen barátságosan nyilatkozott Magyarországról. A jegybank kormányzói állását most már nagyon rövid időn belül betöltik s több, mint valószínű, hogy arra Spitzmüller bárót, a volt osztrák miniszterelnököt hívják meg.

A csehek Oroszországban.

A cseh származású hadifoglyok nagy részének viselkedése az orosz fogságban határozottan szegényes volt. Mindjárt fogságba jutásunk első idejében volt alkalomunk elvetemültségük számos jeleivel találkozni. 1916. év őszén a berdicsevi gyűjtőállomáson tartózkodtunk, midőn egy szökésben levő fogolyársunk szomorú sorsáról értesültünk. Nézett messzi Szibériából viszontagságos utazás után eljutott Bercicsevig. Miután itt a hadsereg főparancsnokság székhelye volt, fokozott éberségre volt szükség. Hogy a szükséges tájékozódást megszerezze és a helyi viszonyokkal megismerkedjék, úgy gondolta, hogy legjobb lesz, ha az utcán dolgozó hadifoglyainkat szólítja meg. Ezt meg is tette, de már a következő pillanatban az orosz rendőr kezén volt, mert a hadifoglyok csehek voltak, akiknek nem volt sürgősebb dolguk, mint őt elárulni.

Nemsokára azután saját magunkon tapasztalhattuk a csehek alávalóságát. 1916. év őszén a Kijev melletti darnicai elosztó állomásra kerülünk. Ez egy nagy gyűjtőtábor volt és sok ezer fogoly befogadására volt alkalmas. A Brussilov-féle offenzíva idején itt lizezrével gyűltek össze a foglyok, a menage kiosztás sokszor eltartott az éjjeli órákig, az éhes emberek veszélyes tolongásának nem egy áldozata volt, sokat agyonnyomtak. Ennek az elosztó tábornak egyéb szomorú specialitásai is voltak. A táborot teljesen a csehek

uralták. Ők fogadtak bennünket, felvették a személyi adatainkat, amelyek alapján az elosztás történt. A harctérről rémes, a valóságnak meg nem felelő híreket közöltek velünk úgy, hogy már szinte azt hittük, hogy hazánknak vége van és ezáltal, ha nem is adtunk nekik teljes hitelt, mégis kínos lelki gyötrelmeket okoztak nekünk. De mindez nem volt elég. Voltak más megpróbáltatások is. Itt kezdődött a lélekviszár. Itt kezdték az oroszokkal vállelve a szláv származású tisztakat gyurni, hogy esküjük megszegésével az orosz államnak adják el lelküket és vagy az orosz hadseregbe, vagy egyéb állami szolgálatba lépjenek. Ezek a szegények sokszor kemény lelki tüsét vívtak, mindenki kerülte őket. Mindennap az irodába hívták őket és folyt a kapacitálás, amely rendszeren az átpártolással végződött. A szláv származású legénységtől már korábban elválasztottak bennünket. Dornicára főképp németek és magyarok kerültek. A fenyves erdőben elhelyezett tábornak volt egy díszes, fegyveres őrrel őrzött helye, az orosz templom ékeskedett ott. Abban eskették meg az átpártolt hazaárulókat.

A telep állandóbb lakosai, az orvosok, figyelmeztettek bennünket, hogy beszélgetéseink során legyünk óvatosak és a csehekkel valahogy ne szidjuk, mert kemény megtorlásban lenne részünk, a csehek boszúállása határtalan és ők a helyzet urai. Csakhamar láttuk, hogy a csehek a legénység sapkáiról kezdik a rózskákat erőszakosan letépni, sőt azt a tiszteket is megtették.

Behatoltak a tisztbarakba és öfelségét a leggaládabbul szidalmazták. Egvesek már orosz uniformisba voltak bujtatva. Étkező helyeinkre is behatoltak és állandóan öfelségét gyalázták, úgy, hogy már nem mertünk kimozdulni a barakkból és odahozattuk a kosztot. Mindezen cudarságok ellen védelmet sehhol sem találtunk, az állomásnak parancsnoka egy német származású tábornok, elítélte ugyan ezt az eljárást, de ellene nem mert fellépni. Valóban megváltás volt, mikor ezt a rémséges helyet elhagyhattuk.

A cseh brigád viselt dolgai eléggé ismeretesek. Itt csak az ellen kell tiltakozni, hogy ők a brigádot cseh-szlovákoknak szeretik nevezni, holott ez az elnevezés nem fedj a valóságot, mert abban a tót elem csak elenyésző kis arányban van képviselve. A sajtó igen helyesen cselekedne, ha a cseh-tót brigád elnevezés helyett a cseh brigád elnevezést használná.

A csehek Oroszországban mindenütt bizalmi állásokat töltöttek be és ha mind nem is voltak határozottan árulók, mégis úgy tekintették őket, mint az oroszokhoz tartozóknak. Foglyaink fölött korlátlan hatalmuk volt, besugásaitól félni kellett. Minden jóból bőven ki vették részüket. Miután az orosz kommandók árnyékában érezték jól magukat, igen gazdagon kapták a vörös kereszt-missziók ruha- és szeretetadományait, amíg a munkán levő hadifoglyok a legszükségesebb ruhadarabokat nélkülözték. Még a brigádba belépetteknek is volt arcuk, hogy ezen ado-

„Megakartam simogatni a hiénát . . .”

(A kis Lehoczki elmondja, hogy történt a szerencsétlenség.)

Tegnap délután — mint azt legutóbbi számában már jelentette az *Aradi Közlöny* — sétálni vitte Lehoczki József Danubius-gyári munkás felcsége a gyermekét. Már indulnak hazafelé, a mikor a hatéves Jóska fiu egyszerre csak elszaladt az anyja mellől.

— Megyek, megnézem a hollókat! — mondotta és már el is tűnt.

Lehoczkiné egy pillanatra elfelejtkezett a gyerekeről, de hamarosan rettentő visítását hallotta. A *fiúcska a hiéna ketrece mellett kuporgott, a karja vállig bent volt a rács között a fenevad rettentő átkapcsában.* Az anya kétségbeesetten ráncigálta el a ketreccől, de a vadállat nem engedte a megragadott kart. A jelenlevő asszonyok és gyerekek sikoltva szaladtak el és csak az első perc ijedelme után mentek a rácshoz és kezdték esernyőkkel szórakálni a vadat, hogy engedje el a gyereket. Késő volt: mire kiszabadították, a fiu karja már prédája lett a hiénának.

A gyorsan előhívt mentők bekötötték a borzalmas marcanóit sebet és a szerencsétlen fiut a Fehér Kereszt-kórházba szállították.

A földszint egyik kórtermében feküdt a kis Lehoczki, amikor budapesti tudósítónk fölkereste. A gyerek láztalan, ébren van, csak bágyadt egy kicsit. Megkérdeztük:

— Mi van veled?
— Megette a hiéna a kezem!
— Fájt?
— Aha!
— Megijedtél?
— Meg!
— Minek mentél oda?
— Meg akarom simogatni, azt hittem, hogy kutya!
— Már jobban vagy?
— Jobban! — mondja a szegény kisfiu és vállig bepólyált karját fájdalmasan megmozdítva bedugja a takaró alá.

Bregmán Oszkár dr., a Fehér Kereszt-kórház inspekciós orvosa, aki a sebet bekötözte, elbeszéli, hogy még hasonló eset nem fordult elő a kórház praksisában. A seb iszonyu, csaknem a könyöktől hiányzik az alkar, szinte amputálva van, nem is kellene műtéti beavatkozás, ha egy

mányokból kérjenek, de ezekel kereken elutasították.

A cseh alávalóságnaik egy szomorú esete játszódott le Irbiten a múlt év nyarán. A vasúti munkások egy csoportjának, amelyben önkéntesek is voltak, egy cseh származásu közlegény volt a parancsnoka. Egy vasárnap délutánján egészen váratlanul egy szállítmány érkezett meg, amelyet sürgősen ki kellett volna rakni. A cseh közlegény felszólította a csoportot, hogy álljon munkába, azok némileg vonakodtak, de azért nem tagadták meg a munka teljesítését. Mindazonáltal a cseh közlegény karhatalmat kért, a helyszínére érkezett katonák felszólítására puskatussal ütlegelni kezdték a csoport tagjait, mire azok elszaladtak, természetesen szökési szándék nélkül. Erre az örök a cseh biztatására fegyverüket használták és egy önkéntest *agyonlőttek*. Az eset jegyzőkönyvileg meg van örökítve. Kiderült, hogy az egész dolog boszu műve volt, mert előző nap a munkások *elnyerték kártyán a cseh katonának pénzét*.

Hosszu a csehek bünlajtroma. Az egyes személyes megfigyelései természetesen nem tudják bevilágítani áruló levékenységük egész komplexumát, de az egyes adalékokból meg lesz konstruálható a teljes szomorú kép. Hanem elérni őket már végzetük Oroszországban. Az árulókból hazátlan bitangok lesznek és ezt érezniük kell az ententé hatalmainak minden büzös tömjéne dacára.

Prijanoff Gyula dr.

darabka összeroppant végü csont nem állana ki. Mégis egyelőre — ha valami infekció nem történt — a *fiu élete nincs veszedelemben.* Néhány nap mulva kisebb operációval rendbehozzák csontja jobb karját a gyerekeknek, aki a kötözés alatt valóságos kis hősként viselkedett, föl sem szisszenve rendkívüli fájdalmai között.

Lendl Adolf dr., az Állatkert igazgatója elmondja érdeklődésünkre:

— A hiénát, amely nyolcéves, hét esztendeje hozattuk Afrikából és egy külön ketrechen helyeztük el. Négy ilyen ketrec van, vaskorlással körülvéve és a rács is elég szűk mindeniken. A balcsatot egyedül a szegény gyerek csintalansága okozta, aki átbujt a koriáton és benyújtotta a kezét a ketreche. Az állat nyomban elkapta a fiu kezét, segíteni már nem lehetett rajta. A sikoltozásra az örök odaszaladtak és kiszabadították a gyereket. *Az Állatkert jennállása óta nem történt hasonló baleset,* bár a publikum nagyon fegyelmezetlen, a gyerekekre nem vigyáznak kellőképpen és éppen a múlt héten történt, hogy *egy kisfiu bemászott a Sziám nevü elefánthoz,* szerencsére még idejében észrevették és kiszabadították mielőtt valami baja lett volna.

Szociális béke értekezlet Svájcban.

(Páris hallja az ágyuk dörgését.)

Genf. Interlacenben tegnap a svájci és külföldi szociálisták gyűltek össze értekezletre, a melyen a béke kérdését beszélték meg. Közlelbi részletek még nem ismeretesek.

Bern. A Szeizerische Telegrafent Company Párisból jelenti: A külvárosokban erősen hallatszik a nyugati front ágyudörgése.

Berlin. (Wolf.) A nyugati nagy csata nem csökkenő hevességgel tovább folyik és az ellenséget napról-napra arra kényszeríti, hogy véres harcokban megritkult kötelékeit friss erőkkel pótolja. Az angoloknak a nagy csata nyolcadik napja sem *hozott egyetlen helyen sem lömegtámadásai számára sikert.* A harcok sajátos jellege magával hozza, hogy az angolok sohasem tudják, vajjon a németek el akarják-e fogadni a csatát, vagy pedig harc nélkül fel akarják adni a taktikailag értéktelen terepet.

Olyan szakaszokon, amelyeket a németek régen elhagytak, az angolok csupán óvatosan tapogatóznak előre, úgy, hogy gyöngye német járőrök kevésszámú gépfegyverre 1 fél napokon tartóztatják fel őket. Másrészt erős oszlopokkal nekirontanak jól előkészített német állásoknak, de a lesben álló gépfegyverektől és ítegek-től súlyos veszteségeket szenvednek.

Azt a keveset, amit a németek a Somme-vadonban legutóbbi előnyomulásuk folyamán újra felépítettek, most *tervszerűen elpusztítják.* Vasutakat, utakat, építményeket a fedezékekkel együtt *egymásután robbantanak fel.* A fő terhét ezeknek a harcoknak, amelyek ezekért a reánk jelentéktelen sivatagokért folynak, megint ausztráliai hadosztályok viselik. Mindnyájukat a Somme és Chaulnes között másodsor vagy harmadszor vetik már harcba. Chaulnestől délre már a franciák voltak kénytelenek az angolokat felváltani.

Épp oly kevés sikerük, mint a brit csapatoknak, volt augusztus 28-án az amerikai támogatással támadó franciáknak az Aisnetől északra is. Nagy embertömegekkel és a múlt esztendő folyamán elkészített sok száz páncélkocsival akarják ellenségeink a sikert kioroszakolni. Kiténik azonban, hogy a tankokba vetett nagy remények nem teljesednek be. A

német védelem napról-napra jobban tökéletesedik a rohamkocsik ellen való harcban. Gyalogság, tankelhárító ágyuk, a mi automobiljaink tüzelése az új ellenséges harci eszköz leküzdésében és elpusztításában nyilvánvalóan tökéletesedett.

Zürich. A Secolo a következő párisi táviratot közli: Foch tábornagy a kormányhoz intézett jelentésében azt a reményét fejezi ki, hogy *még ebben az évben döntésre fog kerülni* és bevégeződik a nagy küzdelem a nyugati hadszíntéren. Ebből meríti optimizmusát Clemenceau is.

Berlin. Litwinow, Oroszország londoni követe nyilatkozatot tett közzé a sajtóban. Ebben a nyilatkozatban a szovjet-kormány angliai képviselője *tiltakozik az entente oroszországi intervenciója ellen* és kijelenti, hogy az orosz állam és az orosz nép semmi okot nem adott az entente beavatkozására.

— Ha az angol népnök azt mondják, hogy az entente Oroszország kérésére avatkozott bele az orosz belügyekbe, — folytatja nyilatkozatában Litwinow — akkor ezt tagadom. Egyes helyi szovjeteknek nincsen meg az a joguk, hogy egész Oroszország külügyi politikáját meghatározzák. A nagyorosz kongresszus kifejezetten *a semlegeség mellett foglalt állást, elfogadta a bresztlitovszki békeszerződést,* amely talán nem a legkedvezőbb az ország szempontjából, de kizárólag az orosz népre tartozik, ha ezt a szerződést megváltoztatandónak tartja. A kongresszus a Németországgal való ellenségeskedéseket nagy többséggel elítélte, az entente beavatkozásának igazi célja tehát nem lehet más, mint az, hogy *meg akarja bukítani a szovjetkormányt.*

MŰVÉSZET.

* A brassói színház diszletraktára leégett, Brassóból jelenti: A színház diszletraktára, a mely a színház udvarán áll, kigyulladt és teljesen leégett. A raktárban felhalmozott színpadi diszletek és jelmezek nagy része elpusztult. Elégett a Három a kislány teljes diszlete, valamennyi parasztszoba a várost ábrázoló kulissza, a Sztambul rózsája jelmezeinek nagy része és sok más értékes holmi. *A kár meghaladja a százezer koronát,* amelyből azonban hetvenezer korona biztosítás révén megtérül. Faragó Ödön igazgató táviratilag fordult gróf Bánffy Miklós főigazgatóhoz és Janovics Jenő dr., a kolozsvári nemzeti színház igazgatójához, hogy *nélkülözhető diszleteikkel segítsék ki.*

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember elsején kezdődnek.

* *Modern Kabaré.* A tegnapi bucsuest után ma mutatja be majd a Modern Kabaré új szenzációs műsorát és egy tekintet a műsorra, meggyőz bennünket arról, hogy hasonló, kitérő programot még Aradon sem mutattak be. A műsor slágerszáma Rudolf és Miriam, a híres boszorkánymesterek, akiknek egyik merőben új meglepő mutatványuk, az „Érintkezés a harcterekkel”, hihetőleg épp úgy meg fogja földáni Arad közönségét is, mint a hogy a külföld összes metropolisainak művészértő közönségét is meghódította. Ezen műsor keretében fognak különben az új tagok, Marossy Vilmos, a híres ének és tánckomikus, továbbá Szilágyi Juci ének- és táncművész, Turcsányi Duci előadóművész, Lánzy György burleszkomikus és még több új attrakció először fellépni. A régiak közül Rummy Lea, a közkedvelt és gyönyörű táncosnő és Návay Lionka, a kabarédíva hosszabbították meg néhány nappal vendégszereplésüket. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos a jegyeket a kabaré pénztáránál előre váltani.

* Tankönyvek minden intézet részére kaphatók Oláh Sándor és Tsa könyvkereskedésében.

Az abbáziai nyaralás kulisszái mögül.

(Az akció kudarcának valódi okai. — Kiket terhel a felelősség a mulasztásokért.)

Eddig csak félhivatalos magyarázatokból és egyes elfogult levelekből alkothattunk képet a nyaraló gyerekek helyzetéről. Ezek korántsem megbízható források, mert hiszen a gyermek panaszaát vagy megnyugtató leveleit hangulatok befolyásolták, a félhivatalos közlemények pedig inkább kifogások és mentegetőzések, semmint a tények nyílt feltárása. Oly forrásból, amelynek komolyságához és tárgyilagosságához szó sem férhet, egészen pontosan rámutathatunk azokra a súlyos hibákra, amelyek a tengerparton történtek és azokra az igazi okokra, amelyek miatt a nyaralattatási akciót beszüntették.

Mindenekelőtt tisztázzuk az a kérdést, hogy miért kellett az akciót beszüntetni. Meg kell állapítani, hogy a vezető körök kivétel nélkül mindent elkövettek az akció megmentése érdekében. A második turnusra már minden előkészületet megtettek. A nyaralattatást intéző körök megbízottai, továbbá a szociáldemokrata párt megbízásából Garbai Sándor és Bokányi Dezső lent jártak Abbáziában, megtekintették a szállásokat, megállapították az első turnusnál mutatkozott hibákat és hanyagságokat és megállapították abban, miképpen fogják a bajokat orvosolni. Bíró főorvos ekkor kijelentette, hogy a második turnus életmezésére már megtörtént minden intézkedés, amennyiben öt vagyon listát már ott van, 150 darab vágóarhát pedig már kifizettek és a szállítvány útban van Abbázia felé.

Eanélkül, hogy valóban a félhivatalos közleménynek az a kifogása, hogy azért nem indulhat a második turnus, mert a vasuti mizériák folytán az élelmiszerről való gondoskodás nehézségekbe ütköznék. De tarthatatlan ennek a kommunikálnak az a pontja is, amelyik azt mondja, hogy „orvosszakértők véleménye szerint” három hét kevés a gyermekeknek az üdülésre és ezért sem mehet el a második turnus. Nincs az az orvosszakértő, aki ezt alá merné írni, hiszen minden laikus tudja, hogy háromheti levegőváltás a legkisebb eredménnyel járhat, ha egyébként minden feltétel megvan, ami az üdüléshez szükséges. Nyilvánvaló tehát, hogy a félhivatalos közlemény csak ürügyet keresett, hogy takarhassa a valódi okot, amely nem más, mint az, hogy Landwehr tábornok vonakodott a négy millió koronát kitevő költség fedezetét elvállalni, miután már az első turnus öt millió és százezer koronát emésztett fel.

Most pedig, miután a gyermeknyaralattatási akció ekként szerencsés befejezéshez jutott, rá lehet mutatni Berend Miklós dr. egyetemi magántanár működésére aki magára vállalta az akció orvosi vezetését. Orvosi kérdésekről léven szó, kezdjük mindjárt a kórházzal. A gyermekek megérkezése után nyolc nappal még mindig nem volt kórház, ahová a betegeket elszállíthatták volna. Mikor már nem lehetett a dolgot halogatni, akkor az egyik villát, amelyben már laktak gyermekek, minden különösebb higiénikus rendszabály nélkül kórházzá alakították át. Ebben a „kórházban” napokon át nem volt egy gramm orvosság sem.

A gyermekek elhelyezésénél dr. Coperchich Péter abbáziai tisztí orvos figyelmeztette Berend tanárt, hogy csak oly házakban helyezzen el gyerekeket, ahol van vízvezeték, nehogy kénytelenek legyenek a cisternák vizét fogyasztani, amely baktériumokat tartalmaz. A figyelmeztetés nem használt. A voloscai, vízvezeték nélküli házakban elhelyezett gyermekek között tömegesen lépett fel a békurui és csak szerencsés véletlennek köszönhető, hogy nem terjedt el a tifusz, vagy a dizentéria.

Berend Miklós dr. mielőtt leutazott Abbáziába, orvosi gárdát szervezett második és harmadik éves orvosokból és medikákból. Ez még nem lett volna baj, a baj ott kezdődik, hogy ezeknek a teljesen tapasztalatlan, minden klinikai gyakorlat nélküli orvosnövendékeknek diagnózisát senki sem vizsgálta felül. Így történhetett, hogy az egyik orvos egy esetben vörhenyt állapított meg és az egész házat vesztéggár alá helyezte. Ennek csakhamar híre járt Abbáziában és természetesen pánikot idézett elő. Másnap egy

abbáziai orvos megnézte a beteget és megállapította, hogy vörhenyről szó sincsen. A kis gyermek fejét tetvetlenítés céljából petróleummal megmosták és ez a petróleum okozta azokat a kiütéseket, amelyekből a tapasztalatlan orvos vörhenyre következtetett. Itt kell megemlíteni, hogy egész Abbáziában összesen két diplomás orvos látta el a betegeket, ezek közül az egyik irodában dolgozott, úgy, hogy tulajdonképpen egy orvosra nehezedett az egész súlyos feladat.

A legsúlyosabb hibá az azonban a gyermekeknek tömegesen való elhelyezése volt. Nagyobb házakban, százötven-kétszáz gyermeket helyeztek el. Kis szobákban egymás mellett heverték a szálmazsákok. Volt eset, ahol kilenc szálmazsákra tizenhárom gyerek jutott. Egy szobában egy katonára végeztek a tisztogatást és mondani sem kell, hogy a katonára képtelen volt naponta rendszeresen kitakarítani, úgy, hogy a gyermekek piszokban fetrengtek és nagyon sokan megfertőződtek. Abbáziában a gyermekek ötven százaléka kapott fej- vagy ruhatagot.

Egyes helyeken pincékben helyezték el a gyermekeket, ahol ugyancsak szálmazsákon hálóztak. Így például Abbáziában, a Villa Adriában dohos pincében laktak.

Hogy milyen fej nélkül szervezték odalent az akciót, azt bizonyítja, hogy mindent az utolsó pillanatra hájaztottak. Egy ezer főből álló transzport érkezése előtt való nap még nem tudták, hol fogják a gyermekeket elhelyezni. Utolsó éjjel tömötték meg a szálmazsákokat és kénytelenek voltak a Gutenberg villát feltöretetni, hogy legyen hol elhelyezni az ezer gyereket. Így volt az életmezéssel is. Megtörtént az a példátlan eset, hogy az első hét végén minden készlet elfogyott.

Mikor a fővárosi vezetőség képviselői leértek, igyekeztek sepríteni és javítani a helyzetet, az akció azonban, amely annyi szepet és jót ígért, nem tudták megmenteni. A sok elpazarolt energia és nemes törekvés megtört egyes hozzá nem értő reklámlövágók teheretlenségén.

Gyávaságért elítélt főhadnagy.

(Öt évi súlyos börtön és rangvesztés.)

A kolozsvári honvéd hadbírószak tegnap délben hirdette ki ítéletét a több rendbeli súlyos bűncselekmény elkövetésével vádolt Erdélyi Rezső 32-es főhadnagy bűnperében. Az aktív tiszt súlyos bünt követt el a reglama és a polgári becsület ellen. Csalt, sikkasztott, zsarolt és amíg mások százan meg ezren áldozták fel a hazáért életüket, a harcából gyáván megfutamodott. Erdélyi főhadnagy bűnperével már két ízben foglalkozott a hadbírószak, a bűnper nagy anyaga és a sok tanu kihallgatása késleltette a döntést, ami tegnap megtörtént. A megtévedt és a züllés lejtőjére jutott embert a hadbírószak öt évi súlyos börtönre és rangvesztésre ítélte el.

Erdélyi 1915. év novemberében ment ki először a frontra. Századát Siankovce környékén vették a tűzbe, de a gyáva főhadnagy az országúton sebesülést szimulált és tisztiszolgájával a szomszédos községbe vitette magát, ahol a „sebesült” főhadnagy bizonyára annak öröme, hogy a tűzből kimenekült, nagyot mulatott. Két évig a front mögött teljesített szolgálatot. 1917. év elején Máramaroszigetre küldték ki, hogy ott egy Katona-Othont állítson fel. Költségekre ezer koronát kapott és ennek nagy részét elsikkasztotta. Azután a legkülönbözőbb ürügyek alatt több kereskedőtől, így Asztalos Béla és Békési Sándor borkereskedőtől pénzt csalt ki. Ugyancsak ez év őszén Néscen az ezred szakácsát és a tisztiszolgáját zsarolta meg azzal a fenyegetéssel, hogy ha nem adnak neki kölcsönt, ki fogja küldeni a harctérre.

Később Bukovinában volt az ezrede, ahol egy kereskedőtől szekeret és lovakat rekvirált és azokat Besztercén eladta. Fizesetését 3 hónapon keresztül kétszeresen vette fel, de a mi ezt a morálnélküli katonát legjobban jel-

lemzi, az volt, hogy egy egész sereg kitüntetését viselt anélkül, hogy arra bármilyen jogcíme lett volna. A második főtárgyaláson felmerült az a gyanu is, hogy a szatmári kórházban, a hova először került, keresztül lötte a kezét, csak hogy szolgálatképtelen legyen. Ez a vád nem bizonyult valósnak, de a többi fennforgását a bíróság megállapította.

A hadosztálybírószak tegnap délben hirdette ki ítéletét. Erdélyi mint az előző tárgyaláson, úgy most is meglehetősen egykedvűen viselkedett s mikor a tárgyalásvezető felolvasta az ítéletet, mindössze egy nagy lélekzetvétellel árulta el, hogy az ítélettel meg van elégedve. Ugy látszik, hogy súlyosabb büntetést várt. Az ügyész és védő az ítélet ellen felebbezték.

Az aradi értéktőzsde

(A második nap.)

Az aradi értéktőzsde második napja nagy élénkség, szilárd irányzat és jelentékeny vétel-kedv jegyében folyt le. A Lloyd egyesület nagytermében többen jelentek meg, kiket az új intézmény iránti érdeklődés vonzott oda. Megjelent többek között Kintzig János volt főispán is. Pont 11 órakor Robitzek Lajos tőrszedeügynök kezdte meg az üzletet:

— Aradi első adok 2040-ért!

— Megtartom! — szólt Salgó B. Béla.

Nyomban utána Kenedi Ervin 2060-ért ajánlott Aradi Elsőt, mire Strasser Győző tőrszedeügynök ugyanezt a papírt 2050-ért kínálta.

— Megtartom! — mondotta újból Salgó B. Béla.

— Akkor adok Ipar és Népbankot 620-ért! — kiáltotta Kenedi.

— Megveszem! — szólt Hehs Béla, vezérigazgató. Kenedi pedig folytatta:

— 252-ért adok Polgárit!

— Megveszem! — mondotta Strasser.

— 2650-ért veszek Megyeit! — kiáltotta Nussbaum. Ajánlatot azonban nem kapott. Nyomban utána Spitz Lipót szólt:

— 2700-ért adok Megyeit!

Hehs Béla megvette és utána Einált Közgazdaságit 228-ért, amelyre Strasser Győző volt a vevő. Strasser erre új kurzust csinált a Megyeinek:

— Adok Megyeit 2690-ért! Spitz Lipót megvette.

Azután jobbról-balról hangzott élenken:

— Adok Hízlaldát 410-ért!

— Adok Ipar és Népbankot 625-ért!

— Adok Központit 225-ért!

— Veszek Villamost 250-ért!

— Veszek Általánost 225-ért!

Majd Goldschmidt Sándor egy új papírt keresett:

— Veszek Csanádi Vasut Tőrszedeügyvényt 240-ért!

— Veszek Hungária textilgyárat 760-ért! és Széchenyi mármot 1200-ért! — kiáltotta rá Strasser, aki ugylátszik nem akarta engedni Goldschmidt Sándornak az új papírok fölemelésének sikerét. Ajánlat azonban nem érkezett még akkor sem, amikor Goldschmidt az előbbi papírt 770-ért, az utóbbiért pedig 1200-ért kínálta.

12 órakor lecsengették a tőzsde mai üzletnapját és a kurzusokat megállapító bizottság félrevonult, hogy megállapítsa a real árfolyamokat. Az eredményt itt közöljük:

Aradi Első	2040—2050
Ipar- és Népbank	622—630
Polgári	249—252
Megyei	2690—2700
Villamosági	252
Általános	230
Közgazdasági	228
Ingatlan forgalmi	1650
Sertés hizlalda	410

A legközelebbi tőzsde kedd délelőtt fél 12-ától fél 1-ig.

HIREK

Ma két éve!

(Véres évforduló.)

Ma két éve surrant be az első oláh patrull az ojtózi szorosba. Töltött fegyverek sima szu ronyán megvillant a hold halálsárga fénye, a mint tovalopkodtak a bokrok között a néma éj szakában, mint az orgyilkosok. Hideg volt a szívük és forró az agyuk, a láz cserepesre marta áruló ajkaikat, amint suttogva beszéltek egymással, hogy meg ne hallják őket — s mi kor a sósmezői magyar határrendőr rájuk ki áltott, hogy kik ők és mit keresnek, arcukhoz emelték a töltött fegyvereket és öltek.

Ez volt az első orgyilkosságuk. A magyar határrendőr után pedig következett a többi áldozat: az a néhány derék magyar pénzügyőr, csendőrök és itt-ott maroknyi sorkatonaság és azután jöttek a civilek, asszonyok, gyermekek és öreg emberek: mártirjai az oláh árulásnak...

És reggelre már égett Ojtoz és Sósmező. Bereck és Gyimes felé hömpölygött az ár s a székely anyák karjukon kisdedeikkel sirva von szolták magukat Udvarhely felé. Egy falat kenyert, egy darab ruhát nem vihettek magukkal s a hátuk mögött már szállingózott utánuk a pernye s az égő házak üszkös illata, kivert kutyánként menekültek ők, büszke székelyek, a „hódítók” elől.

Oh, ezt a napot nem felejtik el a székely katonák, akik nem lehettek otthon e nyomorult napokban. Tikkadt torokkal és véres szemekkel fordultak hátra az Isonzo és a Pruth mellől Erdély felé, a torkuk szomjuságtól volt tikkadt s véres szemek a gyűlöletből és az undortól nem látták a magyar eget. És elindultak haza, a büszke gyimesi és gyergyói legények s szomjukat oltották áruló vérrel.

Még járjuk a Golgotát meghajlott derékkal és ki tudja, hogy még meddig járjuk, békülnék is már talán, de ez a nap nagyon sokáig fog fájni még nekünk...

— A bánhelyettes nyilatkozata a zágrábi helyzeiről. *A Neue Freie Presse* zágrábi tudósítója beszélgetést folytatott *Krskovics* bán helyettessel, aki többek között a következőket mondotta:

— A bánnak három tulajdonsággal kell rendelkeznie, hogy állását megfelelően elláthassa. Először is, hogy Bécsben *kellemesnek tartásd*, másodsor, hogy Budapesten *használható legyen*, harmadsor, hogy Zágrábban *ellenkéses legyen*. E mellett a délszlávok nemzeti törekvéseinek rohamos fejlődése következtében a bánra igen nagy felelősség hárul. — Zágráb a monarchia legexponáltabb pontja, a délkelet kapuja. Tizenöt év óta a nemzeti öntudat nagyon is megerősödött. A helyzet már a háboru előtt is nehéz volt, a háboru alatt sokszor kritikussá vált. Már a háboru előtt kellett volna rendet teremteni, akkor a monarchia déli része nem lett volna olyan érzékeny pont, a mely iránt az entente is érdeklődik. *Krskovics* a bán visszalépésének valószínű okát a délszlávok törekvésében látja, mert *Mihajlovics* nek következtében vesztette el Budapesten és Bécsben is a személye iránt táplált bizalmat. A *Neue Freie Presse* valószínűtlennek tartja hogy *Skerlec*z Iván báró legyen az új bán, sokkal valószínűbb, hogy *Unkelhüsser* minisztert fogják kinevezni bánná, bár nem lehet tagadni, hogy *Skerlec*znek igen élénk összeköttetései vannak Budapesten és most tárgyalásokat folytat.

— A polgármester 66 éves. A város tanácsának mai ülésén a tanács tagjai szívélyes ovációban részesítették *Varjassy* Lajos polgármestert, aki a mai napon születésének 66-ik évfordulóját ünnepelte. A polgármestert a város közönsége köréből is számosan keresték fel gratulációkkal születésnapja alkalmából.

— Arad új főszámvevője. *Barabás* Béla dr. főispán a mai napon írta alá *Exterde* Kálmán bárónak főszámvevővé és *Hank* Albert dr. aljegyzőnek helyettes főszámvevővé kinevezéséről szóló okmányt. A közönség bizonyára megnyugvással fogja fogadni a két tisztviselő kinevezését. Mindketten hosszú és buzgó munkásságukkal tették magukat érdemessé az előléptetésre.

— Hősi halál. *Köröstarcsai Tóth* László a 101. gy. e. egyéves önkéntese az aradi 2. számú postahivatal postatiszti díjnoka az olasz harc tereken hősi halált halt. *Tóth* László máv. főraktárnok az elhunytban egyetlen fiát gyászolja.

— Bezárnak az aradi cukrázók. Ezúttal nem ijesztésképen, de egészen komolyan bezárják üzleteiket az aradi cukrázók.

— Nem kapunk cukrot, — panaszkodnak és most egészkomolyan elhatározták, hogy a mennyiben a szeptemberben esedékes cukrot nem kapják meg idejében, haladéktalanul bezárják üzleteiket.

Ebben az ügyben kérdést intéztünk *Maizky* Károlyhoz, akinék Aradon két üzlete is van és a következő fevilágosítást kaptuk:

— A cukorközpont három havonként utalja ki a cukrot, a két üzletem napi 15 kiló cukrot kap, ami egyenlő a semmivel. Legutóbb júniusban kaptam s az új szállítás szeptemberben lenne esedékes. A cukorközpont most arról értesített, hogy cukorhiány következtében csak novemberben fogja tudni kiadni a most esedékes cukrot. Tekintve, hogy raktáromon egy deka cukor sincs, kapni pedig 30 koronás kilónkénti áron alul nem lehet. kénytelen vagyok mindkét üzletemet a *holnapi nap folyamán bezárni*.

A cukorközponttól nem utalják ki a cukrázók cukrát azzal az egyszerű megokolással, hogy nincsen. Szegeden éppen most leplezték le egy cukormanipulációt, amikor a lakosság részére fenntartott befőzési cukorból két vagon egy *lekvárgyárnak adtak ki*. Jogos kíváncsisággal kérdezzük tehát: hová lett a cukrázók cukra?

A cukrázók lépéseket tettek a közéleti hivatalnál, hogy utaljanak ki részükre cukrot, azonban kérésük nem volt teljesíthető, mivel a város almamarmaládót készített a lakosság részére, amihez két vagon cukrot liaz nál fel.

— Nem lesz katonai ügyosztály. A város szervezeti szabályrendeletének elkészítése céljából kiküldött bizottság ma délután *Greén* Nándor főkapitány elnöklété alatt ülést tartott. Az ülésen megállapították a tanács hatáskörét és javaslatokat tettek arra nézve is, hogy a jövőben milyen ügyosztályai legyenek Arad városának. Ezek az ügyosztályok a következők: 1. Jogi és közigazgatási, 2. gazdasági, 3. műszaki, 4. közművelődési, 5. szociális, 6. pénzügyi. Az egyes ügyosztályok hatáskörének megállapítására nézve azt határozta a bizottság, hogy felkéri a városi ügyosztályok vezetőit, hogy a tervezett ügyosztályok munkakörére és beosztására nézve rövid időn belül javaslatot tegyen. Minthogy a szociális ügyosztály teljesen új, *Kilényi* János nyugalomba vonult főszámvevőt kérték fel, hogy annak hatáskörére nézve javaslatot tegyen.

— Mindenfelé baj van a villannyal és a gázzal. Csak a napokban jelentettük, hogy Debrecenben a városi világítási vállalat szénhiány miatt a világítást és a villamos vasuti forgalmat beszüntette. Most Győről jelentik: A városi légszuszgyár számára 19 vagon szén van utban, de míg ez megérkezik, a gyár üzeme bizonytalan; ma van gáz, de holnapra ismét kétséges. A szénkormánybiztosság utasította a tatabányai szénbányát a villamosmű állandó ellátására és a szénbiztosság szeptember havára 45 vagon gázszén engedélyezett; ha ez utóbbi mennyiség a kellő időben megérkezik, akkor a győri légszuszgyár valahogy ismét elvegetál egy darabig.

— A repülő automobil. Egy *Curtis* nevű amerikai mérnök a legutóbb rendezett new-yorki repülőgépkilállításán olyan konstrukciót mutatott be, amely szerencsés egyesítése az automobilnak és a repülőgépnak. A kocsi szekrénye, amely alumíniumból, s amely belül fával és alumíniummal van bélelve, hasonlít az ismert automobilszekrényekhez és hűtőkhöz, s benn egy száz lóerejű motor van elhelyezve. Egy négyszárnyu propeller, amely a szekrény hátsó végébe van erősítve, segíti elő a repülést, sőt a szárazföldön való közlekedést is. A hordterületek 1000 milliméternyi távolságba vannak elhelyezve. A gép hátsó részében elhelyezett oldalkormány a lendítő szerkezettel áll kapcsolatban. A gép az utcán óránként 72, a levegőben 105 kilométer sebességet tud elérni. Három órai használat után a gép mindössze 114 liter olajat fogyaszt.

— A milliomos tímármester árdragítása. *Haubeneich* Márton szentmártoni lakos az augusztus 2-iki hetipiactra bejött Aradra, ahol megismerkedett *Székely* Sándor tímármesterrel. *Haubeneich* már régen óhajtott gyerekei részére bőrtalpat vásárolni. A tímármester egy 65 dekás talpbőrt kínált 120 koronáért, amit *Haubeneich* megvett és ki is fizetett. Egy arra menő rendőr volt az üzlet szemtanuja, aki látván, hogy árdragításról van szó, mind a két embert a rendőrségre kísérte és az ott kirakott talpbőröket lefoglalta. *Szilágyi* László dr. kihágási bíró ma délután tárgyalta ez ügyben. *Székely* Sándor nem tagadta, hogy a kérdéses bőrt 120 koronáért adta. Azzal védekezett, hogy nem ismerte a maximális árat, mert őt arról nem értesítették. A kihágási bíróság a védekezést nem fogadta el és elítélte árdragítás címén 10 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetésre, valamint a bőrök elkobzását rendelte el. A vádlott felebbezett. Az árdragító tímármester milliót a háboru alatt szerzte.

— Baptista imaház felszentelése Décsen. *Szerdán* szentelték fel Décsen községben a baptista imaházat, amely alkalomkor nemcsak a szomszédos falvakból, hanem Bihar- és Hunyadvármegye hívői is megjelentek. Ez alkalommal történt az új hívők beszentelése is, a melyet a Körös folyóban végeztek.

— Lelöttek egy szökött katonát. Izgalmas jelenetnek voltak szemtanui Békéscsaba állomáson azok az utasok, kik az öt órai személy vonattal ma Aradra érkeztek. Békéscsaba állomáson az inspekciós csendőr egy szökővénny katonát látott a beérkező személyvonaton. Igazolásra szólította fel, majd pedig beakarta kísélni a község házára. Erre a jelenetre a vonaton utazók leugráltak, hogy megtudakolják az ügy előzményeit. A kíváncsiak egész gyűrűje vette körül a csendőrt és a szökött katonát, amikor az utóbbi *dulakodni kezdett a csendőrrel, sőt a fegyverét is megragadta*. A csendőr látva a helyzet kritikus voltát, *fegyvert használt* és a másik pillanatban a katonát véresen, *átlöve fekiúdt* a pályaudvar homokos talaján. Az Aradra érkezett utasok még itt is az izgalmas jelenet hatása alatt állottak.

— Betörés Csermön. *Szerdán* éjjel ismeretlen tettesek betörték *Fridmann* és *Szenes* csermői nyekereskedő cég üzletébe. A betörők *harmincezer korona* értékű szövetet, zefirt, barchetet, vásznat és finom kendőket vittek el. A cég feljelentésére a rendőrség a nyomozást az ismeretlen tettesek kézrekerítésére megindította.

— A Daily News dicséri az olasz árulókat. A bécsi *Zeit* a londoni *Daily News* nek legutóbbi számából kiemeli azokat a cseh árulásokat, amelyeket legutóbbi olasz offenzívánk alkalmával követtek el. A *Daily News* különös dicsérettel emeli ki *Stiny* Károly hadnagynak a tétét, akinek árulásáról a mi hivatalos jelentésünk is megemlékezett. *Stiny*, — írja a *Daily News* — gyönyörű példáját adta az áldozatkészségnek, az olaszoknak elárulta az ellenséges hadvezetőség részéről gondosan gyűjtött technikai terveket és jelentékenyen hozzájárult ezzel az olasz csapatok sikereihez.

— Vonatösszeütközés a rákosi rendező-pályaudvaron. A rákosi rendező-pályaudvaron tegnap éjjel két vonat összeütközött és ez alkalommal *Zeller* Imre negyvenéves fékező súlyosan megsérült. A Dolog-kórházba szállították.

Borzalmas rablógyilkosság Budapest közelében.

Egy révész segéd meggyilkolt és kirabolt egy korcsmárosnét. — A gyilkos kézrekerült.

Budapestről telefonálják: A ma reggeli lapok röviden hírt adnak arról a borzalmas rablógyilkosságról, amelyet a főváros tőzsomszédságában levő Szentendrén követtek el. Az egyik ottani vendéglő tulajdonosát, özvegy Carsalla Lajosnét csütörtök reggel virradóra a vendéglő sötétéből nyíló hálószobájában agyba-főbe verték, megfojtották és azután kirabolták. Az elvetemült gyilkos több mint 4000 korona készpénzt, több ékszert, nagyértékű ruha és fehérműket rabolt el az özvegy korcsmárosnétől.

A meggyilkolt vendéglősné bolthelyisége a Duna mentén a szentendrei hajóállomástól néhány száz lépésnyire van. Csütörtökre virradólag történt a rémes rablógyilkosság és tegnap mindenfelé híre járt, hogy a rablógyilkos kézrekerült, a csendőrök a révész ház épületében letartóztatták Kettner Mihály révészsegédet, a feleségét, Abdelt Terézt és a náluk alberletben lakó Tóth Gizella nevű munkásnőt és valamennyit bezárították a szentendrei rendőrkapitányság fogdájaiba. Minden jel arra mutat, hogy a letartóztatott egyénekben tényleg a rablógyilkos és bűntársai kerültek a hatóság kezébe.

A gyilkosság felfedezése után Heller Antal szentendrei rendőrkapitány a járási orvos és több csendőr kíséretében kiment a helyszínre. Az első vizsgálat megállapította, hogy az áldozatot álmában valami kemény tárggyal többször fejbeütötték, a szerencsétlen asszony valószínűleg felébredt és védekezni próbált, mire a nyaka köré hurkot csavartak és megfojtották. A rablógyilkos ságot kétségtelenül megállapították. A nyomozó közegeknek azonban nagy segítségükre jöttek a véryomok, amelyek a szoba padozatán az ablakig húzódtak és az ablakon át az udvaron folytatódott. A csendőrség arra következtetett, hogy a gyilkos, miután végzett áldozatával, az ablakon át elmenekült. A véryomok egy szomszédos házhoz vezettek. Itt a fal körül folytatódott. Megle-

hetett állapítani, hogy a gyilkos szerette volna el tüntetni a nyomokat. Az idegen házat a menekülő gyilkos teljesen megkerülte és csak azután ment tovább. A véryomok innen egyenesen a révészház udvarához vezettek, az utolsó véryomot a Kettner lakásába vezető lépcső előtt találták meg.

A véryomok alapján Heller Antal rendőr kapitány csütörtök délelőtt házkutatást tartott Kettner lakásán, ahol azonban mindössze egyetlen gyanús holmit, egy véres kendőt találtak. A házbeli az azt mondták, hogy a kendő Kettner feleségéé, Abdoli Terézé. Az asszony azonban, amikor előmutatták neki, kereken tagadta, hogy az övé volna a véres kendő. Hogyan került azonban a lakására, arról nem tudott felvilágosítást adni. A csendőrség Abdoli Terézt és Tóth Gizellát őrizetbe vette.

Kettner csak a házkutatás befejezése után jött haza. A 35 év körüli tagbaszakadt ember hevesen tiltakozott a házkutatás ellen és ártatlanságát hangoztatta. Ez azonban hiábavaló volt, mert rendőrkapitány Kettner kabátján is véryomokat talált. Mikor felelősségre vonták, nem tudott felvilágosítást adni. Kettneri megvasalták és a két nővel együtt bevitték a kapitányság fogházába. A gyilkost és hozzátartozóit vallatóra fogták, a kihallgatás éjjel tartott, de mind a hárman továbbra is tagadják, hogy a bűntényt ők követték volna el. Ma délelőtt folytatta a kihallgatásokat Heller rendőrkapitány, de ez sem járt eredménnyel. A pestvidéki ügyészségnek még csütörtök délelőtt tettek telefoni jelentést és a törvényszék részéről Hajós Oza dr. vizsgálóbíró és Andrásszky Jenő törvényszéki orvos ma délután kimentek a helyszínre, ahova 5 órakor érkeztek meg. A vizsgálóbíró még délután a helyszínen szemlét tartott és megtette az intézkedéseket a meggyilkolt asszony felboncolására.

— **Féltékenységi dráma Pankotán.** Szócs Albert, a Hegyaljai motoros vasut motorkezelője régebbi idő óta állandóan civódásban él feleségével. A férj az örökös házi perpatvart meg unva, mintegy két héttel ezelőtt elköltözött mikelakai lakásából és Pankotán keresett magának menedéket. Az elhagyott asszony ezután is folyton kellemetlenkedett férjének s minden lépését kinyomozta. E hó 19-én Szócsné kiment Pankotára s ott elbujva megvárta míg férje a vonattal kikerkezik. A késő esti órákban Szócs tényleg megérkezett és szolgálatának befejeztével a személyzet közös bodéjába tért nyugalomra. A fáradt ember, nyomban mélyen elaludt. Szócsné ekkor beosont a bodéba és a nála lévő üvegből marólúgot öntött alvó férje szájába. A motorvezető felébredt, de mély álmában nem is gondolt menekülésre, hanem csak elhárító mozdulatot tett kezével. Az asszony erre az egész l és fél liter marólúgot Szócs arcába öntötte. A mérge sulyos égési sebeket okozott ugyanígy, hogy Szócsot a kórházba kellett szállítani. A rendőrség ma kihallgatta a sulyosan sérültet, aki a jelzett tényállást adta elő. A hatóság ez ügyben folytatja a nyomozást.

— **Hadigondozó nagygyűlés Aradon.** Holnap, szombaton reggel érkezik Aradra az erdélyi vonattal Teleky Pál gróf, a Hadigondozó Hivatal elnöke, hogy a délutáni nagygyűlés tanácskozásait személyesen vezesse. A nagygyűlésre a környékbeli törvényhatóságok főispánjai és Szentkereszthy Béla báró kormánybiztos már ma Aradra érkezett. Holnap délelőtt a vendégek megtekintik a város nevezetes intézményeit és délután öt órakor lesz a vármegye-ház nagytermében a nagygyűlés, melyen nagyfontosságú kérdések kerülnek tárgyalás alá. A rendezőség a közönséget minél nagyobb számban szívesen látja.

— **Felemelik a helypénzt és vámoit.** A fapács mai ülésén véleményezés végett a gazdasági széknek adta ki a helypénz és vámdíj felemelésére vonatkozó javaslatát. A felemelésből 100.000 korona bevételi többletet remélnék.

— **Kell-e az eskü a házasságkötésnél?** A nagyváradi református lelkészek tegnapi értekezlete rendkívül érdekes döntést hozott arra vonatkozólag, hogy egyházi házasságkötésnél a felgőtől kell-e esküt kivenni arra, hogy a házastársi köteleket megtartják. Az értekezlet hosszabb eszmecsere után kimondotta, hogy a református egyház történelmében minden adat arra vall, hogy a házasságkötésnél esküt kivenni a jegyes pártól nem kell. Az eskü a katolikus szertartásokból maradt meg a református esketésekénél. Semhol a külföldön a református házasságkötéseknél a jegyesek meg nem esküsznek külön is a házasság szentségére. — Teljesen elegendő vallási szempontból, ha a pap megáldja a frigyot és az új pár megfogadja, hogy szeretni és követni fogja egymást. Ezenfelül még erre meg is esketni őket nem kell. — Az értekezlet elhatározta ennél fogva, hogy felír az egyházkerülethez, hogy a liturgikus könyvekből a házasságkötéseknél eddig használt esküformát hagyják ki.

— **Maláriás katonákat helyeznek el Abbáziába.** Az Est közli, hogy a napokban maláriás katonákat hozták Fiuméba, hogy onnan megfelelő időközökben átvigyék őket Abbáziába, a hol részükre kórházat és üdülőtelepet akarnak létesíteni. Megállapított tény, hogy a malária elterjedésére legalkalmasabb az iszap, amely az egész tengerpartot elborítja. Már most ha ez a betegség befészkelődik a parti iszapba, akkor az egész tengerpart maláriás és az üdülő közönség részére teljesen használhatatlan lesz. Egy időben katonai részről már felmerült az a gondolat, hogy katonai malária telepet létesítenek azonban az osztrák érdekelttség, amely egész Abbáziát birta, vizsgálatot rendeltetett el és így ez az eszme megsemmisült. Most, a mikor az egész fürdő magyar bankok és vállalatok kezébe került, mindennemű kérdészködés nélkül a fürdővendégek szabadítják a maláriát. Az érdekeltek ijedten szaladtak a hadügyminiszteriumba és most várják, hogy mi fog történni.

— **Megrendszabályozzák a vendéglősöket.** Az aradi árvizsgáló bizottság szeptember 5-én ülést tart, amelynek során az új vendéglői árszabályzatot és a menürendszer kötelező felszolgálását fogják megállapítani.

— **Leleplezések Iliescu tábornokról és Bratianuról.** A Steagul, a román kormány felhivatalosa a következőket írja: Crajniceanu tábornok egyike a legvadabb háborus uszítóknak, aki a román hadsereget Erdélybe vezette. Jassyban egy újságíró előtt a következőket mondotta:

— Örömmel olvastam, hogy Iliescu tábornok elővezetését elrendelték. Most emlékirataimon dolgozom és ezeket legközelebb nyilvánosságra fogom hozni. Szenzációs leleplezésekkel fogok szolgálni. Pontról-pontra be fogom bizonyítani, hogy Iliescu tábornok Bratianuval egyetértőleg miként akart a háború kitörése előtt engem a külföldre küldeni, csak azért, hogy ne leplezzem le azokat a lopásokat, amelyeket itt követtek. A Steagul ehhez a következőket jegyzi meg: Nem értjük, hogy Crajniceanu tábornok miért várta be előbb a katasztrófiát, hogy csak most denuncálja ezeket a lopásokat? Milyen aljas ösztönök uralkodhatnak ebben az országban, ha egy tábornok, aki tudott azok aljasságáról, akik az országot a háboruba sodorták, még tovább szolgálta Bratianu és Take Ionescu politikáját. — Crajniceanu tábornoknak tehát megvan az alkalm, hogy sulyosbűnéért részben vezekeljen és elmondhassa, amit tud.

— **Drágább lesz a kártya is.** Piatnik mester is beállott azoknak a sorába, akik a „szükségletti cikkek” a háborus viszonyokra való tekintettel kénytelenek felemelt áron az inséges emberiség rendelkezésére bocsátani. A kéregpapír, mint azt körlevelében panaszolja, annyira megdrágult, hogy képtelen a játékkártyát az eddigi áron forgalomba hozni. Hét koronában állapítja meg egy csomag magyar kártya árát, ami annyit jelent, hogy a kávéházakban tíz ko-

ronába kerül a bontatlan, ujljenyomatmentes állapotban. Nem hisszük, hogy ez az áremelkedés komolyan veszélyeztetné fejlett kártyakultuszunkat. Piatnik mester nyugodtan ármelehet, a háborus iparcikkek közül az ő termékeinek van a legmegingathatatlanabb konjunktúrája és piaca.

— **Keresk. szakoktatás.** Könyvelés, Gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozás: Gyors- és gépiróiskola: Lázár Vilmos-u. 2.

— **A postai titok megszüntetése.** A háboru alatt megjelent kormányrendelet egyik szabadságjogot a másik után korlátozzák, sőt elkobozták. Így történt ez nemcsak nálunk, hanem az összes hadviselő államokban. Most Németországban látott napvilágot egy rendelet, amely csorbát üt az eddig szentnek és sértietlennek tartott postai titok jogán. Egyelőre leveleket és csomagokat általánosságban felbontani még nem szabad, de Németországban ujabban csendőrök és pénzügyi alkalmazottak tartózkodnak a postaépületekben és jogukban áll azoktól, akik a postán csomagot vettek át, ennek felbontását követelni. Féltő, hogy ez a rendelkezés maga után vonja a postai titoktartás teljes megszüntetését. Németországban ez a napokban megjelent rendelet nem csekély felháborodást váltott ki a napilapok és egyes testületek erővel követelik a postai titoktartás visszaállítását.

— **Megérkeztek a világhírű Rex patent conserv befőttes és paradicsomos üvegek.** — Óriási választék valódi cobald étkező, tea-, kávé, mocca és üvegekészletekből; villamcsillárok és modern dísztárgyakból. Mindennemű modern képkeretezés békeárakban készülnek. Állandó nagy választék antik tárgyakból. Fischer Mór üveggereskedő, Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon 568.

HIREK

Ma két éve!

(Véres évforduló.)

Ma két éve surrant be az első oláh patrull az ojtózi szorosba. Töltött fegyverek sima szu ronyán megvillant a hold halálsárga fénye, a mint tovalopkodtak a bokrok között a néma éjszakában, mint az orgyilkosok. Hideg volt a szívük és forró az agyuk, a láz cserepesre marta áruló ajkukat, amint suttogva beszéltek egymással, hogy meg ne hallják őket — s mikor a sósmezői magyar határcsendőr rájuk kiáltott, hogy kik ők és mit keresnek, arcukhoz emelték a töltött fegyvereket és öltek.

Ez volt az első orgyilkosságuk. A magyar határcsendőr után pedig következett a többi áldozat: az a néhány derék magyar pénzügyőr, csendőrök és itt-ott maroknyi sorkatonaság és azután jöttek a civilek, asszonyok, gyermekek és öreg emberek: mártirjai az oláh árulásnak...

És reggelre már égett Ojtoz és Sósmező. Bereck és Gyimes felé hömpölygött az ár s a székely anyák karjukon kisdedeikkel sirva von szolták magukat Udvarhely felé. Egy falat kenyert, egy darab ruhát nem vihettek magukkal s a hátuk mögött már szállingózott utánuk a pernye s az égő házak üszkös illata, kivert kutyánként menekültek ők, büszke székelyek, a „hódító” elől.

Oh, ezt a napot nem felejtik el a székely katonák, akik nem lehettek otthon e nyomorult napokban. Tikkadt torokkal és véres szemekkel fordultak hátra az Isonzo és a Pruth mellől Erdély felé, a torkuk szomjuságtól volt tikkadt s véres szemek a gyűlöletből és az undortól nem látták a magyar eget. És elindultak haza, a büszke gyimesi és gyergyói legények s szomjukat oltották áruló vérről.

Még járjuk a Golgotát meghajlott derékkal és ki tudja, hogy még meddig járjuk, békülnék is már talán, de ez a nap nagyon sokáig fog fájni még nekünk...

— A bánhelyettes nyilatkozata a zágrábi helyzetről. A *Neue Freie Presse* zágrábi tudósítója beszélgetést folytatott *Krskovics* bánhelyetessel, aki többek között a következőket mondotta:

— A bánnak három tulajdonsággal kell rendelkeznie, hogy állását megfelelően elláthassa. Először is, hogy Bécsben *kellemesnek tartásd*, másodsor, hogy Budapesten *használatos legyen*, harmadsor, hogy Zágrábban *ellenkéses legyen*. E mellett a délszlávok nemzeti törekvéseinek rohamos fejlődése következtében a bánra igen nagy felelősség hárul. — Zágráb a monarchia legexponáltabb pontja, a délkelet kapuja. Tizenöt év óta a nemzeti öntudat nagyon is megerősödött. A helyzet már a háboru előtt is nehéz volt, a háboru alatt sokszor kritikussá vált. Már a háboru előtt kellett volna rendet teremteni, akkor a monarchia déli része nem lett volna olyan érzékeny pont, a mely iránt az entente is érdeklődik. *Krskovics* a bán visszalépésének valószínű okát a délszlávok törekvésében látja, mert Mihajlovics ennek következtében vesztette el Budapesten és Bécsben is a személye iránt táplált bizalmat. A *Neue Freie Presse* valószínűtlennek tartja hogy *Skerlec*z Iván báró legyen az új bán, sokkal valószínűbb, hogy *Unkelháusser* minisztert fogják kinevezni bánná, bár nem lehet tagadni, hogy *Skerlec*znek igen élénk összeköttetések vannak Budapesten és most tárgyalásokat folytat.

— A polgármester 66 éves. A város tanácsának mai ülésén a tanács tagjai szívélyes ovációban részesítették *Varjassy Lajos* polgármestert, aki a mai napon születésének 66-ik évfordulóját ünnepelte. A polgármestert a város közönsége köréből is számosan keresték fel gratulációkkal születésnapja alkalmából.

— Arad új főszámvevője. *Barabás Béla* dr. főispán a mai napon írta alá *Exterde* Kálmán bárónak főszámvevővé és *Hank Albert* dr. aljegyzőnek helyettes főszámvevővé kinevezéséről szóló okmányt. A közönség bizonyára megnyugvással fogja fogadni a két tisztviselő kinevezését. Mindketten hosszú és buzgó munkásságukkal tették magukat érdemessé az előléptetésre.

— Hősi halál. *Köröstarcsai Tóth László* a 101. gy. e. egyéves önkéntese az aradi 2. számú postahivatal postatiszti díjnoka az olasz harc-téren hősi halált halt. *Tóth László* máv. főrak-tárnok az elhunytban egyetlen fiát gyászolja.

— Bezárnak az aradi cukrázók. Ezuttal nem ijesztésképen, de egészen komolyan bezárják üzleteiket az aradi cukrázók.

— Nem kapunk cukrot, — panaszkodnak és most egészkomolyan elhatározták, hogy a mennyiben a szeptemberben esedékes cukrot nem kapják meg idejében, haladéktalanul bezárják üzleteiket.

Ebben az ügyben kérdést intéztünk *Matzky* Károlyhoz, akinék Aradon két üzlete is van és a következő fevilágosítást kaptuk:

— A cukorközpont három havonként utalja ki a cukrot, a két üzletem napi 15 kiló cukrot kap, ami egyenlő a semmivel. Legutóbb júniusban kaptam s az új szállítás szeptemberben lenne esedékes. A cukorközpont most arról értesített, hogy cukorhiány következtében csak novemberben fogja tudni kiadni a most esedékes cukrot. Tekintve, hogy raktáromon egy deka cukor sincs, kapni pedig 30 koronás kilónkénti áron alul nem lehet. Kénytelen vagyok mindkét üzletemet a *holnapi nap folyamán bezárni*.

A cukorközponttól nem utalják ki a cukrázók cukrát azzal az egyszerű megokolással, hogy nincsen. Szegeden éppen most leplezték le egy cukormanipulációt, amikor a lakosság részére fenntartott befőzési cukorból *két vaggont egy lekvárgyárnak adtak ki*. Jogos kíváncsisággal kérdezzük tehát: hová lett a cukrázók cukra?

A cukrázók lépéseket tettek a közéleti hivatalnál, hogy utaljanak ki részükre cukrot, azonban kérésük nem volt teljesíthető, mivel a város almamarmaládót készített a lakosság részére, amibe két vagon cukrot liasz nál fel.

— Nem lesz katonai ügyosztály. A város szervezeti szabályrendeletének elkészítése céljából kiküldött bizottság ma délután *Grein Nándor* főkapitány elnöklété alatt ülést tartott. Az ülésen megállapították a tanács hatáskörét és javaslatokat tettek arra nézve is, hogy a jövőben milyen ügyosztályai legyenek Arad városának. Ezek az ügyosztályok a következők: 1. jogi és közigazgatási, 2. gazdasági, 3. műszaki, 4. közművelődési, 5. szociális, 6. pénzügyi. Az egyes ügyosztályok hatáskörének megállapítására nézve azt határozta a bizottság, hogy felkéri a városi ügyosztályok vezetőit, hogy a tervezett ügyosztályok munkakörére és beosztására nézve rövid időn belül javaslatot tegyen. Minthogy a szociális ügyosztály teljesen új, *Külényi János* nyugalomba vonult főszámvevőt kérték fel, hogy annak hatáskörére nézve javaslatot tegyen.

— Mindenfelé baj van a villannyal és a gázzal. Csak a napokban jelentettük, hogy Debrecenben a városi világítási vállalat szénhiány miatt a világítást és a villamos vasuti forgalmat beszüntette. Most Győről jelentik: A városi légszuszgyár számára 19 vagon szén van utban, de míg ez megérkezik, a gyár üzeme bizonytalan; ma van gáz, de holnapra ismét kétséges. A szénkormánybizottság utasította a tátabányai szénbányát a villamosmű állandó ellátására és a szénbizottság szeptember havára 45 vagon gázszén engedélyezett; ha ez utóbbi mennyiség a kellő időben megérkezik, akkor a győri légszuszgyár valahogy ismét elvegetál egy darabig.

— A repülő automobil. Egy *Curtis* nevű amerikai mérnök a legutóbb rendezett new-yorki repülőgépkilátáson olyan konstrukciót mutatott be, amely szerencsés egyesítése az automobilnak és a repülőgépnek. A kocsi szekrénye, amely alumíniumból, s amely belül fával és alumíniummal van bélelve, hasonlít az ismert automobilszekrényekhez és hűtőkhöz, s benn egy száz lóerejű motor van elhelyezve. Egy négyszárnyu propeller, amely a szekrény hátsó végébe van erősítve, segíti elő a repülést, sőt a szárazföldön való közlekedést is. A hordterületek 1000 milliméternyi távolságba vannak elhelyezve. A gép hátsó részében elhelyezett oldalkormány a lendítő szerkezettel áll kapcsolatban. A gép az utcán óránként 72, a levegőben 105 kilométer sebességet tud elérni. Három órai használat után a gép mindössze 114 liter olajat fogyaszt.

— A milliomos tímármester árdragítása. *Haubeneich* Márton szentmártoni lakos az augusztus 2-iki hetiplacra bejött Aradra, ahol megismerkedett *Székely Sándor* tímármesterrel. *Haubeneich* már régen óhajtott gyerekei részére börtalpat vásárolni. A tímármester egy 65 dekás talpbört kínált 120 koronáért, amit *Haubeneich* megvett és ki is fizetett. Egy arra menő rendőr volt az üzlet szemtanuja, aki látván, hogy árdragításról van szó, mind a két embert a rendőrségre kísérte és az ott kirakott talpböröket lefoglalta. *Szilágyi László* dr. kihágási bíró ma délután tárgyalta ez ügyben. *Székely Sándor* nem tagadta, hogy a kérdéses bört 120 koronáért adta. Azzal védekezett, hogy nem ismerte a maximális árat, mert őt arról nem értesítették. A kihágási bíróság a védekezést nem fogadta el és elítélte árdragítás címén 10 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetésre, valamint a börtök elkobzását rendelte el. A vádlott felebbezett. Az árdragító tímármester millióit a háboru alatt szerezte.

— *Baptista* Imaház felszentelése Décsen. *Szerdán* szentelték fel Décsen községben a baptista imaházat, amely alkalomkor nemcsak a szomszédos falvakból, hanem Bihar- és Hunyadvármegye hívói is megjelentek. Ez alkalommal történt az új hívők beszentelése is, a melyet a Körös folyóban végeztek.

— *Lelöttek egy szökött katonát*. Izgalmas jelenetnek voltak szemtanui *Békéscsaba* állomáson azok az utasok, kik az öt órai személyvonattal ma Aradra érkeztek. *Békéscsaba* állomáson az inspekciós csendőr egy szökévény katonát látott a beérkező személyvonaton. Igazolásra szólította fel, majd pedig beakarta kísélni a község házára. Erre a jelenetre a vonaton utazók leugráltak, hogy megtudakolják az ügy előzményeit. A kíváncsiak egész gyűrűje vette körül a csendőrt és a szökött katonát, amikor az utóbbi *dulakodni kezdett a csendőrrel, sőt a fegyverét is megragadta*. A csendőr látva a helyzet kritikus voltát, *fegyvert használt* és a másik pillanatban a katona véresen, *átlöve fekiadt* a pályaudvar homokos talaján. Az Aradra érkezett utasok még itt is az izgalmas jelenet hatása alatt állottak.

— *Betörés Csermőn*. *Szerdán* éjjel ismeretlen tettesek betörték *Fridmann* és *Szenes* csermői negykereskedő cég üzletébe. A betörők *harmincezer korona* értékű szövetet, zefirt, barchetet, vásznat és finom kendőket vittek el. A cég feljelentésére a rendőrség a nyomozást az ismeretlen tettesek kézrekerítésére megindította.

— A *Daily News* dicséri az olasz árulókat. A bécsi *Zeit* a londoni *Daily News*nek legutóbbi számából kiemeli azokat a cseh árulásokat, amelyeket legutóbbi olasz offenzívánk alkalmával követtek el. A *Daily News* különös dicsérettel emeli ki *Stiny* Károly hadnagynak a tétét, akinek árulásáról a mi hivatalos jelentésünk is megemlékezett. *Stiny*, — írja a *Daily News* — gyönyörű példáját adta az áldozatkészségnek, az olaszoknak elárulta az ellenséges hadvezetőség részéről gondosan gyűjtött technikai terveket és jelentékenyen hozzájárult ezzel az olasz csapatok sikeréhez.

— *Vonatösszeütközés a rákosi rendező-pályaudvaron*. A rákosi rendező-pályaudvaron tegnap éjjel két vonat összeütközött és ez alkalommal *Zeller Imre* negyvenéves fékező súlyosan megsérült. A *Dolog-kórházba* szállították.

Borzalmas rablógyilkosság Budapest közelében.

Egy révész segéd meggyilkolt és kirabolta egy korosmárosnét. — A gyilkos kézrekerült.

Budapestről telefontollják: A ma reggeli lapok röviden hírt adnak arról a borzalmas rablógyilkosságról, amelyet a főváros tőszomszédságában levő Szentendrén követtek el. Az egyik ottani vendéglő tulajdonosát, özvegy Carsalla Lajosnét csütörtök reggel virradóra a vendéglő sötétéből nyíló hálószobájában agyba-főbe verték, megfojtották és azután kirabolták. Az elvetemült gyilkos több mint 4000 korona készpénzt, több ékszert, nagyértékű ruha és fehérneműket rabolt el az özvegy korosmárosnétól.

A meggyilkolt vendéglősné bolthelyisége a Duna mentén a szentendrei hajóállomástól néhány száz lépésnyire van. Csütörtökre virradólag történt a rémes rablógyilkosság és tegnap mindenfelé híre járt, hogy a rablógyilkos kézrekerült, a csendőrök a révész ház épületében letartóztatták Kettner Mihály révészsegédet, a feleségét, Abdoli Terézt és a náluk alberletben lakó Tóth Gizella nevű munkásnőt és valamennyit bezáratották a szentendrei rendőrkapitányság fogdájaiba. Minden jel arra mutat, hogy a letartóztatott egyénekben tényleg a rablógyilkos és bűntársai kerültek a hatóság kezébe.

A gyilkosság felfedezése után Heller Antal szentendrei rendőrkapitány a járási orvos és több csendőr kíséretében kiment a helyszínre. Az első vizsgálat megállapította, hogy az áldozatot álmában valami kemény tárggyal többször fejbeütötték, a szerencsétlen asszony valószínűleg felébredt és védekezni próbált, mire a nyaka köré hurkot csavartak és megfojtották. A rablógyilkosságot kétségtelenül megállapították. A nyomozó közegeknek azonban nagy segítségükre jöttek a vérnyomok, amelyek a szoba padozatán az ablakig húzódtak és az ablakon át az udvaron folytatódott. A csendőrség arra következtetett, hogy a gyilkos, miután végzett áldozatával, az ablakon át elmenekült. A vérnyomok egy szomszédos házhoz vezettek. Itt a fal körül folytatódott. Meg le-

hetett állapítani, hogy a gyilkos szerette volna el tüntetni a nyomokat. Az idegen házat a menekülő gyilkos teljesen megkerülte és csak azután ment tovább. A vérnyomok innen egyenesen a révészház udvarához vezettek, az utolsó vérnyomot a Kettner lakásába vezető lépcső előtt találták meg.

A vérnyomok alapján Heller Antal rendőr kapitány csütörtök délelben házkutatást tartott Kettner lakásán, ahol azonban mindössze egyetlen gyanús holmit, egy véres kendőt találtak. A házbellek azt mondták, hogy a kendő Kettner feleségéé, Abdoli Terézé. Az asszony azonban, amikor előmutatták neki, kereken tagadta, hogy az övé volna a véres kendő. Hogyan került azonban a lakására, arról nem tudott felvilágosítást adni. A csendőrség Abdoli Terézt és Tóth Gizellát őrizetbe vette.

Kettner csak a házkutatás befejezése után jött haza. A 35 év körüli tagbaszakadt ember hevesen tiltakozott a házkutatás ellen és ártatlanságát hangoztatta. Ez azonban hiábavaló volt, mert rendőrkapitány Kettner kabátján is vérnyomokat talált. Mikor felelősségre vonták, nem tudott felvilágosítást adni. Kettneri megvasalták és a két nővel együtt bevitték a kapitányság fogházába. A gyilkost és hozzátartozóit vallatóra fogták, a kihallgatás éjjelig tartott, de mind a hárman továbbra is tagadják, hogy a bűntényt ők követték volna el. Ma délelőtt folytatta a kihallgatásokat Heller rendőrkapitány, de ez sem járt eredménnyel. A pestvidéki ügyészségnek még csütörtök délelben tettek telefoni jelentést és a törvényszék részéről Hajós Gza dr. vizsgálóbíró és Aulreinszky Jenő törvényszéki orvos ma délután kimentek a helyszínre, ahova 5 órakor érkeztek meg. A vizsgálóbíró még délután a helyszínen szemlét tartott és megtette az intézkedéseket a meggyilkolt asszony felboncolására.

— **Féltékenységi dráma Pankotán.** Szócs Albert, a Hegyaljai motoros vasut motorkezelője régebbi idő óta állandóan civódásban él feleségével. A férj az örökös házi perpatvart meg unva, mintegy két héttel ezelőtt elköltözött mikelakai lakásából és Pankotán keresett magának menedéket. Az elhagyott asszony ezután is folyton kellemetlenkedett férjének s minden lépését kinyomozta. E hó 19-én Szócsné kiment Pankotára s ott elbujva megvárta míg férje a vonattal kikerkezik. A késő esti órákban Szócs tényleg megérkezett és szolgálatának befejeztével a személyzet közös bodéjába tért nyugalomra. A fáradt ember, nyomban mélyen elaludt. Szócsné ekkor beosont a bodéba és a nála lévő üvegből marólugot öntött alvó férje szájába. A motorvezető felébredt, de mély álomban nem is gondolt menekülésre, hanem csak elhárító mozdulatot tett kezével. Az asszony erre az egész l és fél liter marólugot Szócs arcába öntötte. A mérge sulyos égési sebeket okozott ugyanarra, hogy Szócsot a kórházba kellett szállítani. A rendőrség ma kihallgatta a sulyosan sérültet, aki a jelzett tényállást adta elő. A hatóság ez ügyben folytatja a nyomozást.

— **Hadigondozó nagygyűlés Aradon.** Holnap, szombaton reggel érkezik Aradra az erdélyi vonattal Teleky Pál gróf, a Hadigondozó Hivatal elnöke, hogy a délutáni nagygyűlés tanácskozásait személyesen vezesse. A nagygyűlésre a környékbeli törvényhatóságok főispánjai és Szentkereszthy Béla báró kormánybiztos már ma Aradra érkezett. Holnap délelőtt a vendégek megtekintik a város nevezetes intézményeit és délután öt órakor lesz a vármegyeház nagytermében a nagygyűlés, melyen nagyfontosságú kérdések kerülnek tárgyalás alá. A rendezőség a közönséget minél nagyobb számban szívesen látja.

— **Felemelik a helypénzt és vámoit.** A tanács mai ülésén véleményezés végett a gazdasági széknek adta ki a helypénz és vámdíj felemelésére vonatkozó javaslatát. A felemelésből 100.000 korona bevételi többletet remélnek.

— **Kell-e az eskü a házasságkötésnél?** A nagyváradi református lelkészek tegnapi értekezlete rendkívül érdekes döntést hozott arra vonatkozólag, hogy egyházi házasságkötésnél a feljöttől kell-e esküt kivenni arra, hogy a házastársi köteleket megtartják. Az értekezlet hosszabb eszmecsere után kimondotta, hogy a református egyház történelmében minden adat arra vall, hogy a házasságkötésnél esküt kivenni a jegyes pártól nem kell. Az eskü a katolikus szertartásokból maradt meg a református esketésekénél. Sehol a külföldön a református házasságkötéseknél a jegyesek meg nem esküsznek külön is a házasság szentségére. — Teljesen elegendő vallási szempontból, ha a pap megáldja a frigyét és az új pár megfogadja hogy szeretni és követni fogja egymást. Ezenfelül még erre meg is esketni őket nem kell. — Az értekezlet elhatározta ennél fogva, hogy felír az egyházkerülethez, hogy a liturgikus könyvekből a házasságkötéseknél eddig használt esküformát hagyják ki.

— **Maláriás katonákat helyeznek el Abbáziába.** Az Est közli, hogy a napokban maláriás katonákat hozták Fiuméba, hogy onnan megfelelő időközökben átvigyük őket Abbáziába, a hol részükre kórházat és üdülőtelepet akarnak létesíteni. Megállapított tény, hogy a malária elterjedésére legalkalmasabb az iszap, amely az egész tengerpartot elborítja. Már most ha ez a betegség befészkelődik a parti iszapba, akkor az egész tengerpart maláriás és az üdülő közönség részére teljesen használhatatlan lesz. Egy időben katonai részről már felmerült az a gondolat, hogy katonai malária telepet létesítsenek azonban az osztrák érdekeltség, amely egész Abbáziát bírta, vizsgálatot rendeltetett el és így ez az eszme megsemmisült. Most, a mikor az egész fürdő magyar bankok és vállalatok kezébe került, mindennemű kérdészködés nélkül a fürdővendégek szabadítják a maláriát. Az érdekeltek ijedten szaladtak a hadügyminiszteriumba és most várják, hogy mi fog történni.

— **Megrendszabályozzák a vendéglősöket.** Az aradi árvizsgáló bizottság szeptember 5-én ülést tart, amelynek során az új vendéglői árszabályzatot és a menürendszer kötelező felszolgálását fogják megállapítani.

— **Leleplezések Iliescu tábornokról és Bratianuról.** A Steagul, a román kormány félhivatalosa a következőket írja: *Crajinceanu tábornok egyike a legvadabb háborus uszítóknak, aki a román hadsereget Erdélybe vezette. Jassyban egy újságíró előtt a következőket mondotta:*

— Örömmel olvastam, hogy Iliescu tábornok elővezetését elrendelték. Most emlékirataimon dolgozom és ezeket legközelebb nyilvánosságra fogom hozni. Szenzációs leleplezésekkel fogok szolgálni. *Pontról-pontra be fogom bizonyítani, hogy Iliescu tábornok Bratianuval egyetértőleg miként akart a háború kitörése előtt engem a külföldre küldeni, csak azért, hogy ne leplezzem le azokat a lopásokat, amelyeket itt elkövettek.* A Steagul ehhez a következőket jegyzi meg: Nem értjük, hogy Crajinceanu tábornok miért várta be előbb a katasztrófát, hogy csak most denuncálja ezeket a lopásokat? Milyen alias ösztönök uralkodhatnak ebben az országban, ha egy tábornok, aki tudott azok aljasságáról, akik az országot a háboruba sodorták, még tovább szolgálta Bratianu és Take Jonescu politikáját. — Crajinceanu tábornoknak tehát megvan az alkalm, hogy sulyosbűneiért részben vezekeljen és elmondhassa, amit tud.

— **Drágább lesz a kártva is.** *Piatnik* mester is beállott azoknak a sorába, akik a „szükségleti cikkek” a háborus viszonyokra való tekintettel kénytelenek felemelt áron az inséges emberiség rendelkezésére bocsátani. A kéregpapír, mint azt körlevelében panaszoja, annyira megrágult, hogy képtelen a játékkártyát az eddigi áron forgalomba hozni. Hét koronában állatítja meg egy csomag magyar kártya árát, ami annyit jelent, hogy a kávéházakban tíz ko-

ronába kerül a bontatlan, ujjlenyomatmentes állapotban. Nem hiszük, hogy ez az áremelkedés komolyan veszélyeztetné fejlett kártyakultuszunkat. *Piatnik* mester nyugodtan áremelhet, a háborus iparcikkek közül az ő termékeinek van a legmegingathatatlanabb konjunkturája és piaca.

— **Keresk. szakoktatás.** Könyvelés, Gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozás: Gyors- és gépiróiskola: Lázár Vilmos-u. 2.

— **A postai titok megszüntetése.** A háboru alatt megjelent kormányrendeletek egyik szabadságjogot a másik után korlátozzák, sőt elkobozták. Így történt ez nemcsak nálunk, hanem az összes hadviselő államokban. Most Németországban látott napvilágot egy rendelet, amely csorbát üt az eddig szentnek és sérthetetlennek tartott postai titok jogán. Egyelőre leveleket és csomagokat általánosságban felbontani még nem szabad, de Németországban újabban csendőrök és pénzügyi alkalmazottak tartózkodnak a postaépületekben és jogukban áll azoktól, akik a postán csomagot vettek át, ennek felbontását követelni. Félt, hogy ez a rendelkezés maga után vonja a postai titoktartás teljes megszűnését. Németországban ez a napokban megjelent rendelet nem csekély felháborodást váltott ki a napilapok és egyes testületek erővel követelik a postai titoktartás visszaállítását.

— **Megérkeztek a világhírű Rex patent** conserv befőttes és paradicsomos üvegek. — Óriási választék valódi cobald étkező, tea-, kávé, mocca és üvegekészletekből; villamcsillárok és modern dísz tárgyakból. Mindennemű modern képkeretezések békeárakban készülnek. Állandó nagy választék antik tárgyakból. *Fischer* Mór üveggereskedő, Andrassy-tér 25. Városi és megyei telefon 568.

Szöges korbáccsal verik az olaszok a foglyokat

(A csehek újabb gazságal.)

A Magyar Távirati Irodának jelentik: A császári és királyi 43-ik gyalogezred egyik fog-ságba jutott, de onnan megszökött szakaszve-zetője jellemző eseteket beszél el arról, hogy hánnak az olaszok a hadifoglyokkal. A sza-laszvezető elmondotta, hogy május 17-én, mi-kor frontunkat visszavontuk, egy kisebb sza-kasszal visszamaradt a régi állásban. Egyideig megtartóztatták az olaszok előnyomulását, mint-hogy azonban a terepszakasz mögötti zárótüz lehetetlenné tette a visszavonulást, kénytelen-ek voltak megadni magukat.

Az olaszokkal együtt körülbelül 200 főnyi cseh rajvonal közeledett a veszedelemben levő szakaszhoz. *A csehek szöges drótkorbáccsal támadtak rá a foglyokra.* Mindannyian része-gek voltak, *kézi gránátokat dobáltak felénk és ezt kiáltották:*

— *Oszták üsziók, elakartjátok venni Ve-lencét és a raktárainkat, amelyekben fehér ke-nyér és bor van. Nesze nektek!*

Egyik kézigránátot a másik után dobták katonáink közé. A csehek a legközelebbi olasz parancsnoksághoz hajszolták katonáinkat és a kik nem tudtak sietni, azokat kegyetlenül meg-verték. Hármán, egy *Angyán* nevű káplár és a

9-ik honvéd huszárezred két közkatona *hol-tan maradtak az uton.* Az olasz parancsnoksá-gon kettős sorokba állították katonáinkat a csehek, akik letépték a rosettát sapkánkról és szerteszét dobálták. Ezt a gyalázatosságot hat olasz tiszt látható örömmel nézte végig.

Három órás menetelés után egy drótsövé-nyes fogolytáborba értünk. Egy olasz had-nagy és több cseh katona elvették gyűrűinket, egyéb ékszereinket, vitézségi érmeinket és írá-sainkat. Junius 18-án egy olasz kapitány szláv és román nyelven felszólította a foglyokat, hogy harcoljanak fizetésért Ausztria-Magyar-ország ellen. A felhívásra a fogolytáborban számos cseh katona lépett elő, akik kijelentet-tek, hogy *hajlandók eleget tenni a felszólítás-nak.* A németek, magyarok, románok és az osz-trákok azonban vonakodtak előlenni. A ka-pitány ugyan megnyugtatta őket, hogy csak őrszolgálatosok kellenének, mégsem vállalko-zott közülük senki sem. Végül az olasz tisztek annyira dühbe jöttek, hogy azzal fenyegettek, hogy földalatti börtönbe fognak bennünket el-helyezni, de ennek a fenyegetésnek sem volt hatása.

Koronáért. Az így beállott száz ezer koronányi differenciát Tabak készpénzben fizette ki Kor-niséknak.

A borkirály üzlete.

(Tabak Mayer átvoszl a bort.)

A bor árában bekövetkezett jelentékeny esés-ek gyakori következménye most az, hogy a ve-vők az átvételre nem jelennek meg, inkább vesz-ni hagyják a foglalól adott tizedeket. Az eladó azután a késedelmes vevő kárva nyilvánosan, közjegyző jelenlétében elárvereztetti a bort. Ez a rendes szokványos eset.

A másik eset az, hogy a vevő kifogásokat tá-maszt a bor minőségére nézve és ez alapon ta-gadja meg az átvételt. *Tabak Mayer* a felső-ma-gyarországi többszörös milliós borkereskedő, aki két év alatt a legnagyobb háborus karrierek egyikét futotta be és aki 3000 hektoliter bort vá-sárolt egyellen napon Aradon a Városi kávéház-ban, nem vette át az 500 hektoliter bort, a melyet *Kornis Testvérek* adtak el neki 10 koronás árban, azzal a kifogással, hogy a bor bűdös és ő azt nem használhatja.

Az egyezkedési tárgyalások eleinte nem ve-zettek eredményre és ezért *Kornisék* elhatározták, hogy a Kovászint bepinézett bort a vevő ká-rára és veszélyére elárvereztetik. Előbb azon-ban előzetes bírói és szakértői szemlét kértek, a melyet a világi bíróság el is rendelt.

Ezt az előzetes szemlét tegnap délelőtt tartó-ták meg Kovászint. A két fél részéről szakértők-ként *Fischer Károly* és *Neuman Hermann* aradi borkereskedők jelentek meg, a bíróság pedig szakértőként kirendelte *Jausz Viktort*, a császári állami szőlőtelep vezetőjét. *Tabak Mayer* ügy-védjével, *Schütz Henrik* dr.-ral jelent meg, *Kornisék*at *Krausz Gyula* dr. képviselte. A szakértők beható vizsgálat után megállapították, hogy a *minőségi kifogás nem állja meg a helyét*, a bor egyáltalán nem „bűdös” és megfelel a kötlevelebe foglalt feltételeknek. A bor élvezhető és nem csu-pán párlat kifőzésére alkalmas, mint ahogy a vevő állítja.

A szakértői vélemény után a vevőknek nem sok reménye lehet a meginduló perben. Rossz szeptember lett volna tehát *Tabak Mayer*, ha egy kétes kimenetelű pernek teszi ki magát. A bíró elhatározásu borkirály gondolt egyet és ma délután *átvette az 500 hl. bort.* Ha veszít is róla kétszáz ezer koronát, mi az neki!

Más oldalról úgy értesülünk, hogy az 500 hl. vitás bort *Tabak Mayer* és *Kornis Testvérek* cég közös megegyezéssel átadták *Palkó Lázár* úr aradi borkereskedőnek. Igktónként nyolc

LEGÚJABB HIREK.

— *Bratinau* elfogatását követelték a ro-mán parlamentben. Bukarestből telefonálják: A román kamara legutóbbi ülésén *Meitner* el-nök felolvasta Bratinunak a kamarához inté-zett nyilatkozatát, amely tele van gyalázkodó kifejezésekkel. A levél felolvasását órlási felhá-borodás fogadta és számos képviselő köve-telte, hogy azonnal tartóztassák le a volt mi-niszterelnököt. *Mitescu* képviselő tiltakozott a gyalázkodás ellen. Azt mondotta, hogy a volt miniszterelnök úgy viselkedik, mint egy közön-séges gonosztevő, aki a bírait sértegeti és fe-nyegeti. Indítványozza, hogy a minisztereket közönséges bíróság elé állítsák, ne a parlamenti bíróság ítélkezze fölötté. *Marghiloman* mi-niszterelnök nagy zajban a következőket mon-dotta: „Első kötelességünk, hogy a népnek meg mutassuk, kik a bűnösök, akik az országot romba döntötték. Az imént felolvasott nyilato-kozat tartalma borzalmas. Tiltakoztam volna a fel-olvasása ellen, ha a hangjáról tudomásom lett volna.

— *Burlán* egyelőre nem mond le. Bécsből jelentik: *Burlán* gróf külügyminiszter lemondásának hírt tegnap hivatalosan megcáfolták. de illetékes helyen úgy tudják, hogy a külügy-miniszter csakugyan lemondani készül. Távo-zása nem most következik el, hanem a lengyel kérdés tárgyalásának későbbi stádiumában, ha az osztrák-lengyel megoldásra vonatkozó ter-veit nem sikerül keresztül vinnie. Utódja vagy *Széchenyi* gróf, volt párisi, vagy *Palavicini* ör-gróf konstantinápolyi nagykövet lesz.

— *Soninot* megakarták buktatni. A Züricher Zeitungnak táviratozzák Rómából: A *Per-serevansa* azt írja, hogy a *Sonino* elleni kam-pány kisebbfajta összeesküvés volt, melyet ti-tokban olasz és külföldi egyének rendeztek, hogy a külügyminiszterlemondásra kényszer-ítsék. A kísérlet összes politikai körök véle-ménye szerint nem sikerült. A nép elítélte a tá-madást az ellen a külügyminiszter ellen, aki az ország érdekében cselekszik.

— A „Times” a katonai helyzetről. Rot-terdamból jelentik: *Times* a vezéreikben a ka-tonai helyzetről a következőket írja: A néme-tek az elszenvedett vereségek után nagyon örülnének, ha télire sikerülne nekik minket a Somme-csatatér vigasztalan pusztaságán és Hindenburg legutóbbi visszavonulásának sivár utvonalaín megállítani, föltéve, hogy sikerülne nekik nem tulságosan hátul lévő vonalakban megállapodniok. A mi szándékunk természetesen az, hogy ne hagyjuk meg nekik a szabad választás előnyét. Nyilvánvaló, hogy a néme-tek, ha a nyugaton való győzelem reményét feladták, talán egyik-másik helyen vonalaik nagyarányu megrövidítésére fogják magukat elhatározni. Ez helyes lenne, de számítaniok kell azzal a lesújtó hatással is, amelyet egy tö-meges visszavonulás Németország lakosságá-ban kiváltana.

TANÜGY.

(—) *Beiratások a róm. kath. leányiskolába.* A *Miasszonyunkról* nevezett Iskolanővérek aradi róm. kath. elemi és polgári leányiskolá-jában a javító, pótló és felvételi vizsgák au-gusztus 31-én, szombaton délelőtt lesznek az intézet *Baththyány-utca 13. sz. a.* helyiségében. A jövő tanévre szóló beiratások szeptember 2-án, 3-ikán és 4-ikén délelőtt eszközöltetnek. Ez évben az elemi iskola mind a négy osztá-lyába és a polgári iskola I., II. és III. osztályá-ba vesznek föl növendékeket. A tanév ünnepé-lyes megnyitása szeptember 9-én délelőtt kilenc órakor lesz, a rendszeres tanítás szeptember 10-én reggel 8 órakor kezdődik. Igazgatóság.

(—) *Beírások.* Az Aradvárosi fiú felső ke-reskedelmi iskolában az utólagos beírások sze-ptember 2., 3. és 4-én lesznek d. e. 9-től 11 óráig.

(—) *Beírások.* A Női Kereskedelmi Szak-tanfolyamban az utólagos beírások szeptem-ber 2., 3. és 4-én lesznek d. u. 4-től 5 óráig a fiú felső kereskedelmi iskola igazgatói irá-dában.

KÖZGAZDASÁG.

— *Gépjavitó műhelyt állít fel a város.* A tanács mai ülésén a gazdasági tanácsnok ismer-tette a kereskedelmi és iparkamara ez ügyben áttett véleményét. A kamara javasolja ugyan a műhely felállítását, csak nem helyesli, hogy a helybeli iparnak versenyt akarnak csinálni. A tanács a műhely felállítása mellett döntött, mert a város nem teheti ki magát a magánipa-rosok kényekedvének.

== *A tőzsde.* Budapestről jelentik: A mai tőzsdén folytatódott az áremelkedési mozga-lom. Valamennyi érték jelentékeny áremelke-dést ért el. A történet kötések: Magyar Hitel 1414—21, Oszták Hitel 917—25, Agrár 1094—1100, Fabank 987, Forgalmi 680—77, Hazai 681—74, Hermes 584—75, Jelzálog 578—89, Kereskedelmi bank 6235—45, Magyar bank 990—96, Mercur 380—84, Általános Takarékszövetkezet 905—19, Általános köszén 2280—70, Saigó 1300—1290, Urikány 925—45, Rima 1195—1205.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca
1918. augusztus hó 31-én szombaton és a kö-vetkező napokon este fél 9 órakor

Uj műsor! Uj bohózatok! Uj tagok!
Boeska Béla, a közkedvelt humorista és kabaré művész, Marossy Vilmos ének- és tánc-komikus, Návay Ilonka kabaré diva, Szilágyi Juci ének- és táncművész, Romy Lea tán-cosnő, Turcsányi Duci előadó művész.

Rudolf és Mirjam boszorkánymesterek és gondolatolvasók. Érintkezés a harcterekkel.

Kösting Gräte exentrikus táncosnő, Bal-der Illus nemzetközi táncosnő, Lánci György burleszk komikus, Radnay György jellem szl-ész és a többi új attrakció.

Vasárnap délután 5 órakor mérsékelt hely-áru fehér műsor.

Hétfőn és pénteken pikáns-así.

Nagy occa- siótöbb mint 2000 minta

karikagyűrűk, köves
gyűrűk, aranyláncok,
fülbevalók, brilliáns és
valódi ezüst árukban.

Központi arany beváltó ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1741

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
Lutheránus templom mellett. — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szeri-
nt számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 30 fillér.

Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt sza-
vekat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután legl 6 óráig ve-
szünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fi-
zetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög
3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának
a jogot, hogy az olyan apróhirdetés
szövegét, amelyik tartalmánál fogva
eredeti alakjában nem közölhető, meg-
váltassa.

Levelzés.

„BARNA” jellegre levele van, kérem
azonnal átvenni. 6212

TISZTVISELŐNŐ jellegnek igen sür-
gős levele van, kérem okvetlen azon-
nal átvenni. 6222

Alkalmazást keres.

KÖNYVELŐ LEVELEZŐ délutáni
foglalkozást keres. Ajánlatot munka-
kór és javadalmazás megjelölésével
„Könyvelő” jellegre kér a kiadóhiva-
talba. 6213

URASÁGI KOVÁCS azonnali belépésre
állást keres. Strifler Ferenc, Elek 268.,
Aradmegye. 6166

HADMENTES fiatal ember szept. 15-re
nagyobb pusztára gyakornoki állást
keres. Cim a kiadóban. 6199

Alkalmazást nyer.

PERFEKT KÖNYVELŐT keresünk
azonnali belépésre. Ajánlatokat fi-
zetési igények megjelölésével kéri Gy-
orok község központi szeszfőzdeje
Gyorok. 6214

MINDENES FOZÓNÓ kerestetik Ver-
hőczy-u. 3. Jelentkezni d. u. 2—4-ig. 6217

MAGYAR ES ROMÁN nyelvet beszéd-
ben és írásban bíró gépirónót, vagy
fiatalembert ügyvédi irodámba felve-
szek. Dr. Pop C. István. 6194

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyom-
dánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

GARET GYÁRTMÁNYU 8 lóerejű lo-
komobil eladó. Mayer Prokop Tornya.
6206

HASZNALT ÓLOM megvételre keres-
telik. Bővebbet a kiadóban. 6100

SZERBIAI édes szűrt SZILVAIZ
minden mennyiségben kapható kilo-
grammonként 5 koronáért. Róth József-
né Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon
998. sz. 6204

SZERBIAI EDES, szűrt SZILVAIZ
minden mennyiségben kapható kilogr-
ként 5 koronáért. Werner Dánielné,
Kossuth-u. 88. 6208

TANKÖNYVEK az összes iskolák ré-
szére, újak és használtak és előírt tan-
szerek kaphatók Krausz Paulin könyv-
kereskedésében, Színházépület. 6211

ELADÓ 70—100 mázsa erdélyi külön-
féle finom faj alma. Bővebbet Dr. Föld-
es, Deák Ferenc-utca 11—12. II. eme-
let. 5901

VADONATUJ 37-es kivágott fekete női
cipő eladó. Bővebbet Minorita-épület,
házfelügyelőnél. 6220

TELJESEN új komplett női kelengye
eladó. Megtekinthető vasárnap d. e.
8—1 óráig. Dessewffy-u. 14a. 6223

VORÓSHAGYMAT, foghagymát, zöld-
ségféléket, főzőtököket stb. a maximális
árak keretén belül szállítunk. Arufor-
galmi Részvénytársaság, Makó. 351

FINOM csemegeszőlő kapható nagy-
ban és kicsinyben Winkler József szőlő-
birtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon
410. 6124

Lakást keres.

MAGANOS urinó keres egy butorozott
szobát és konyhát. Boros Béni-tér. 9.
6218

Ingatlan.

4 HOLD SZŐLŐ Apateleken (Mokrai)
a legjobb fekvésben, eladó. Cim a ki-
adóhivatalban. 6205

145 KIS HOLD szántóföld, Arad és
Tornya között fekszik, gazdasági épü-
letekkel eladó, esetleg bérbe kiadó. Bő-
vebbet Kolln József, ig. tanító, Magyar
pécska. 6216

BÉRHAZAK a belvárosban, elfoglalható
lakásokkal, eladók. Cim a kiadóban. 6160

SZŐLLŐ Opáloson 2 kat. hold, circa
40—45 Hl. terméssel, prësházal, teljes
szüreti berendezés és felszereléssel,
70 Hl. hordóval eladó. Bettelheim és
Fliszig-ügynökség, Attila-tér 2. I. d. u.
5—7-ig. 6173

ELADÓ UJ SAROK HÁZ, fűszerüzlet,
vendéglő és hozzá a berendezéssel
együtt. Bővebbet Mihály-u. 69. 6200

Ellátás.

KÖZÉPISKOLAI tanulót teljes ellátás-
sal felvennék. Veres Ferenc, Forrai-u.
Kosárfonó útlet. 6209

Oktatás.

URINÓ francia órákat ad gyermekek-
nek. Cim a kiadóban. 6140

Különféle.

NAGYRABECSULT megrendelőimet
értesítem, hogy megbízásokat elfoga-
dok. Fekete Árpád, női szabó, Teleky-
utca 2. 6210

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Köz-
löny részére felvételnek a Messenger-
boy irodában, Klein I. hirdetés- és
kiadóirodájában, Zrinyi-utca és a
Kossuth-utcai papírüzletben.

7709—1918.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi pénzügyminisz-
terium 98.630. szám körrendelete alap-
ján értesítem az érdekelteket, hogy a
természetes és a jövedelemadóban adó-
köteles jogi személyek által az 1917. év-
re kivetett jövedelemadó és vagyonadó
1918. évi helyesbítése iránt az 1918. évi
IX. törvénycikk 30. §-ának 16. pontja
értelmében a pénzügyigazgatósághoz
benyújtandó és a szabályszerű jövede-
lem és vagyonadó esetleg hadinyere-
ségadó vallomásokkal felszerelt kér-
vényeket, valamint a természetes és jö-
vedelemadóban adóköteles jogi szemé-
lyek által a hadinyereségadónál az ősz-
szehasonlítás alapját képező békeév
(békeév) jövedelme újból való megál-
lapítása iránt az 1918. évi 74.400. sz.
p. m. rendelet I. §-ának 17. I) pontja, il-
letve 4. §-ának I) pontja értelmében
a pénzügyigazgatósághoz beadandó és
a szabályszerű adóvallomással felsze-
relt kérvényeket érdemleges további el-
járás alapjául elfogadják abban az
esetben is, ha ezek a kérvények 1918.
évi augusztus hó 31-ig adatnak be.
Arad, 1918. augusztus hó 21.

PETRAN, h. tanácsnok.

ANYA- ÉS CSECSEMŐVÉDŐNŐI TANFOLYAM.

A temesvári Stefánia-szövetség a
temesvári anya- és csecsemővédőnői
tanfolyamokra való felvételért folya-
modók részére a következő tudnivaló-
kat közli: A tanfolyamokra felvett vi-
dégi hölgyek, ameddig hely van, a kir-
bábaképzedei internátusban nyerhetnek
felvételt. Azok, akik az internátusban
el nem helyezhetők, vagy oda felvételt
nem kívánnak, a városban künn lak-
hatnak és mint bejáró hallgatók vehet-
nek részt a tanfolyamokban. Ugy az
internátusi ellátás — ezidőszent 450
korona — díjának elengedését vala-
mint a városban való és ellátási
díjak megtérítését illetve előlegezését
a belügyminiszter úriól a felvételi fo-
lyamodvány benyújtásakor a tanfolya-
mok igazgatóságánál kell kérelmezni.
Tauffer Jenő dr. igazgató-tanár.

Pergetett és lépés

m é z e t

minden mennyiségben veszek legma-
gasabb napi árrban. Nagyobb átvételnél
személyesen jövök. Kiváratra kannákat
küldök. 6219

Rosenberg - iroda
Arad. Telefon 1098.

Vilány-vasaló

alsőrendű minőség, kapható amíg
a készlet tart 5133

Pálincás L. és Társa
Vilánygyőzőszőlőszőlő
Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Világos község határában

lévő Br. Bohus-féle 756 kataszt-
rális hold erdején a vadászati jog
4 hónapra

bérbe adatik.

Ez az árverés Kovászi község-há-
zánál 1918. évi szeptember hó 11-én
d. u. 2 órakor tartatik meg. Ki-
kiáltási ár 500 korona. Bővebb fel-
világosítással szolgál a kovászi
község-házánál a Szövetkezet El-
nöksége. 6208

NAGY

pinchehelységeket

bérbe veszek.

Epstein Simon,

Boros Béni-tér 11.

6207

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüstnek beváltom grammját 2.— K-ig

Központi arany beváltó

ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1741

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.